

Број: 2419

Датум: 20.08.2026. године

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2025. годину

І УВОД

Анализа здравственог стања становништва одређене територије спроводи се у циљу његовог побољшања и даљег унапређења, на основу сагледавања прихваћених показатеља (индикатора).

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2025. годину подразумева је сагледавање основних демографских и здравствених показатеља у циљу дијагностиковања проблема и потреба одређених категорија становништва, и на основу тога идентификовање мера и активности за очување и унапређење здравља становника посматране територије. Само познавањем здравствених потреба и проблема становништва могуће је добро организовати здравствену службу, планирати квалитетну здравствену заштиту и донети најбоље одлуке у здравственој политици на који начин расподелити увек ограничене ресурсе намењене побољшању здравља људи.

Циљ Анализе здравственог стања становништва Браничевског округа за 2025. годину, био је обезбеђење стручно-аналитичке документационе основе о здрављу становништва које живи на посматраној територији, која представља базу за планирање обима и садржаја мера здравствене заштите, бољу организацију здравствене службе, обезбеђење потребног кадра, опреме и финансирање здравствених услуга.

Спроведена анализа здравственог стања становништва Браничевског округа базирана је на рутинским подацима демографске и здравствене статистике и представља пресек здравственог стања становништва у 2025. години.

ІІ ГЕОГРАФСKE И ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА

2.1. Географске карактеристике

Браничевски округ се налази у североисточном делу Републике Србије и простире на површини од 3.857 км², између Јужно-Банатског, Подунавског, Поморавског и Борског округа. Према конфигурацији земљишта припада брдско-планинско-равничарској регији, ограничен са западне стране реком Великом Моравом, са северне и источне Дунавом, а са јужне стране ланцем који чине Бељаница, Хомолске планине и Северни Кучај. Растојање између најудаљенијих тачака у округу износи 99 км, а то су ушће Велике Мораве у Дунав и део општине Жагубица према Бору. Удаљеност крајњих јужних и северних страна као и источних и западних износи 85 км. Браничевски округ административно је подељен на девет

општина: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац на Млави и град Пожаревац са градским општинама Пожаревац и Костолац. Ове административне целине имају укупно 189 насеља и то град Пожаревац 27, општина Велико Градиште 26, општина Голубац 24, општина Жабари 15, општина Жагубица 18, општина Кучево 26, општина Мало Црниће 19 и општина Петровац на Млави 34 насеља.

2.2. Демографске карактеристике

На територији Браничевског округа, према Процени броја становника Републичког завода за статистику Републике Србије од 30.06.2025. године, живи укупно 151.325 становника, са просечном густином насељености од 39 лица по 1 км² (табела бр.1). У периоду од 2007. до 2025. године број становника се континуирано смањивао, тако да је сада за 21,97% мањи од броја у почетној години посматрања (графикон бр. 1).

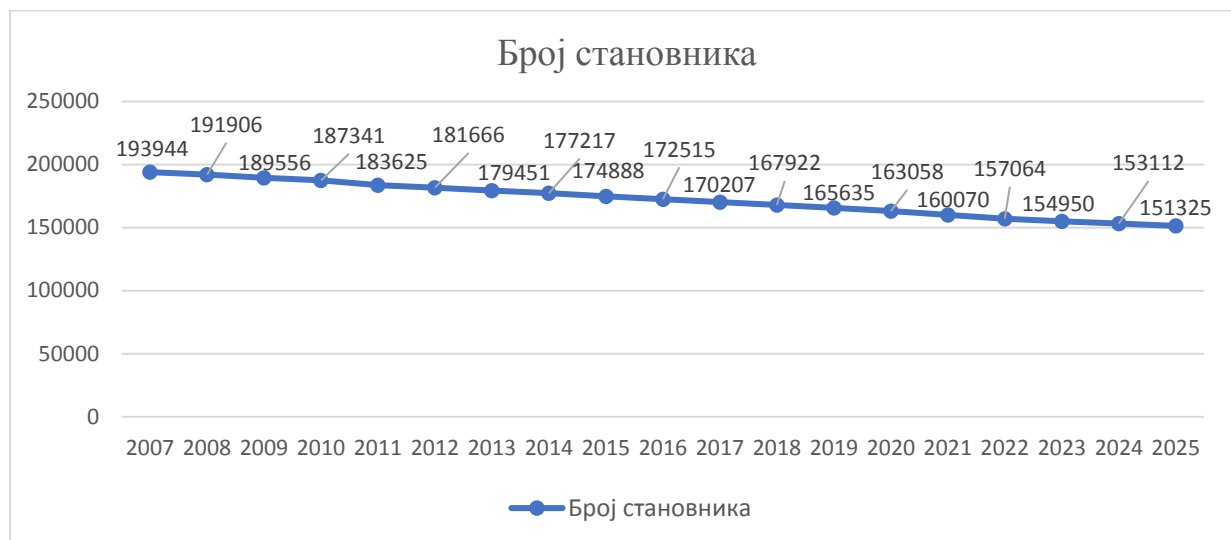
**Табела 1. Старосна структура и индикатори природног кретања становништва
Браничевског округа у 2025. години**

ОПШТИНА/ ОКРУГ	СТАНОВНИШТВО*				Структура становништва по добним групама*						Очекивано трајање живота, 2025**	
	Укупно	На 1 км ²	Просечна старост	Индекс старења	Пред-школска (0-6)	Школска деца (7-18)	Жене генер. доба (15-49)	Одрасли (19 и више)	Радно-способни (15-64)	Стари (65 и више година)	М	Ж
Велико Градиште	14952	43	48,5	235,3	744	1502	2557	12706	8639	4591	72,6	78,2
Голубац	6265	17	50,5	305,9	277	537	1028	5451	3496	2158	72,1	78,0
Жабари	8733	33	49,0	260,9	418	814	1416	7501	4965	2816	72,3	77,2
Жагубица	9272	12	50,5	283,4	424	879	1426	7969	4998	3267	75,7	80,0
Кучево	11147	15	51,2	328,3	475	931	1688	9741	6011	4066	71,8	78,2
Мало Црниће	8555	32	49,8	297,2	342	754	1370	7459	4862	2866	73,0	78,5
Петровац на Млави	24812	38	48,4	236,9	1201	2508	4385	21103	14459	7547	72,3	77,6
Пожаревац	67589	142	43,9	147,8	4401	8021	13790	55167	42820	15119	72,5	77,7
БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	151325	39	46,9	205,2	8282	15946	27660	127097	90250	42430	72,4	78,8

* Процена становништва 30.06.2025. године. Републичког завода за статистику Републике Србије.

** Витални догађаји у Републици Србији, 2025. године. Статистика становништва. Републички завод за статистику Републике Србије.

Графикон 1. Кретање броја становника на територији Браничевског округа у периоду од 2007. до 2025. године

На територији Браничевског округа, према подацима Републичког геодетског завода, по површини коју заузима, највећа општина је општина Жагубица са 760 км² док највише становника има град Пожаревац са 67.589 становника.

Према Процени становништва за 2025. годину, удео становника са 65 и више година (42430) у укупном броју становника за Браничевски округ 151325 износи 28,04% што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

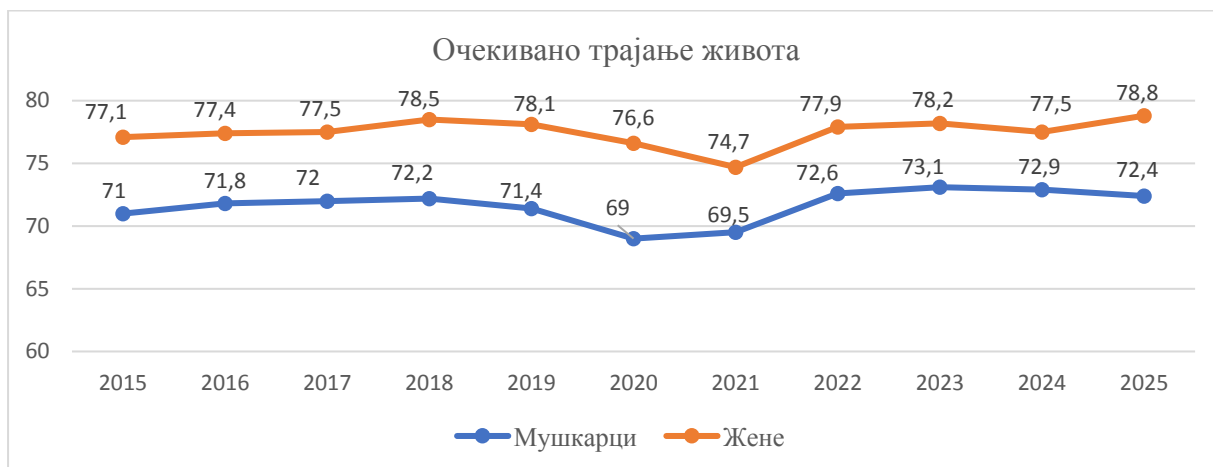
Индекс старења становништва (однос броја старих лица са 60 и више година: 52780 и младог становништва од 0 до 19 година: 25720) за територију Браничевског округа износи 205,2 што је показатељ старења нације (индекс преко 40).

Када се посматра просечна старост становништва у периоду од 2015. до 2025. године, уочава се повећање просечне старости становништва Браничевског округа за 2,2 годину у односу на почетну годину посматрања (графикон бр. 2).

Графикон 2. Просечна старост становништва Браничевског округа у периоду 2015-2025. године

Графикон 3. Очекивано трајање живота на рођењу код оба пола на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

У посматраном периоду се уочава благо повећање очекиваног трајања живота код мушкараца са 71 године на 72,4 година а код жена са 77,1 на 78,8 година. У поређењу са претходном годином очекивано трајање живота је скраћено код мушкараца за 0,5 године а код жена је продужено за 1,3 године (графикон бр. 3).

2.3. Виталне карактеристике

Виталне карактеристике Браничевског округа посматране су кроз природна кретања становништва и показатеље природног кретања становништва, односно рађање и умирање (наталитет и морталитет) (табела бр. 2).

Табела 2. Природно кретање становништва и показатељи природног кретања становништва Браничевског округа у 2025. години (Витални догађаји)

Б. р.	ОПШТИНА/ОКРУГ	*Број становника	Број живорођ деце у 2025. г.	Укупан број умрлих у 2025. г.	Број умрле Одојч. у 2025.г	Стопа ната-литета	Стопа општег морталитета	Природ. прираш тај	Стопа природ прираш.	Стопа мортал Одојч.	Витал индек
1	Велико Градиште	14952	111	276	0	7,42	18,46	-165	-11,04	0,00	40,22
2	Голубац	6265	38	123	0	6,07	19,63	-85	-13,57	0,00	30,89
3	Жабари	8733	40	173	0	4,58	19,81	-133	-15,23	0,00	23,12
4	Жагубица	9272	49	201	0	5,28	21,68	-152	-16,39	0,00	24,38
5	Кучево	11147	52	248	0	4,66	22,25	-196	-17,58	0,00	20,97
6	Мало Црниће	8555	51	152	0	5,96	17,77	-101	-11,81	0,00	33,55
7	Петровац	24812	168	514	0	6,77	20,72	-346	-13,94	0,00	32,68
8	Пожаревац	67589	595	986	1	8,80	14,59	-391	-5,78	1,68	60,34
	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ	151.325	1.104	2.673	1	7,30	17,66	-1569	-10,37	0,91	41,30

* Подаци су преузети из Публикације Витални догађаји у Републици Србији 2025. године, РЗС

На територији Браничевског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2025. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 7,30/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 17,66%. У периоду од 2015-2025. године, вредност стопе наталитета је ниска и креће се око 7,3 живорођених на 1000 становника, док је вредност стопе општег морталитета висока и креће се око 17,7 на 1000 становника, са напоменом да је од 2021. године дошло до благог пада стопе општег морталитета (графикон бр. 4).

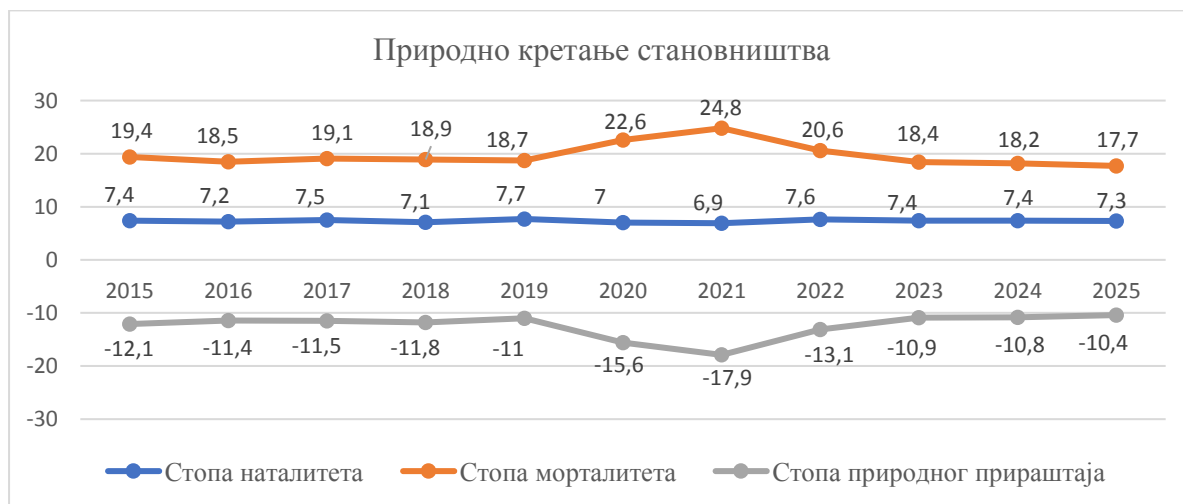
Поред наведених индикатора посматрани су још и веома важани витални показатељи, као што су стопа природног прираштаја, односно разлика између живорођених и умрлих на 1000 становника у 2025. години на територији Браничевског округа и витални индекс који представља рационалност природног прираштаја.

Стопе природног прираштаја у 2025. години на поменутој територији су веома ниске са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено чак -17,58% у Кучеву, -16,39% у Жагубици, -15,23% у Жабарима, -13,94% у Петровцу на Млави, -13,57% у Голубцу, -11,81% у Малом Црнићу, -11,04% у Великом Градишту и -5,78% у Пожаревцу.

Стопа природног прираштаја у периоду 2015-2025. године опала је са -12,1 на -10,4 (графикон бр.4).

Витални индекс (Број живорођених/Број умрлих*100), показује да општина Кучево, има најмањи број живорођених у односу на 100 умрлих лица у 2025. години (20,97).

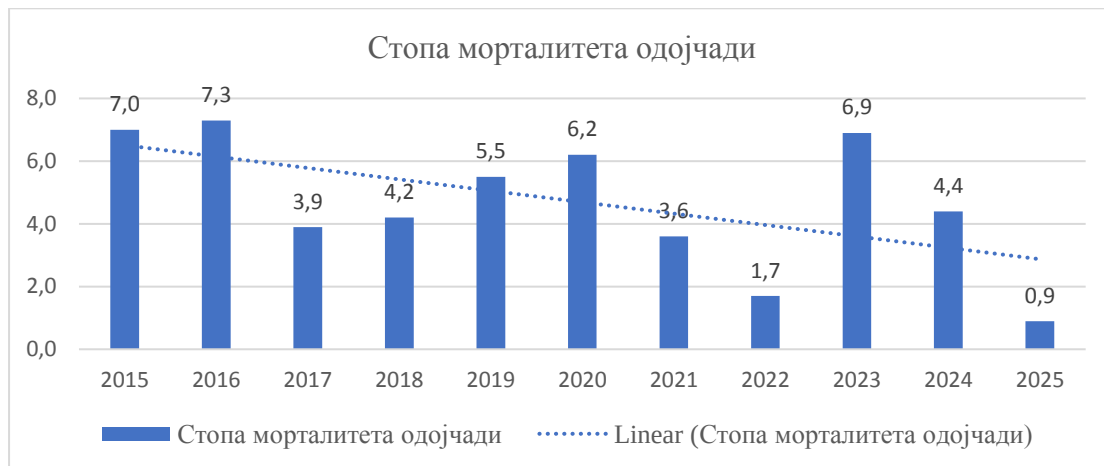
Графикон 4. Показатељи природног кретања становништва на територији Браничевског округа у периоду од 2015. до 2025. године.
 Стопа на 1000

Смртност одојчади као веома важан индикатор здравственог стања становништва представља важан показатељ доступности здравствене заштите, адекватности и квалитета пружених здравствених услуга као и нивоа социјално-економског развоја земље. Стопа морталитета одојчади у 2025. години, на територији Браничевског округа износи 0,91%. Кретање ове стопе у периоду од 2015-2025. године показује благо смањење вредности линије тренда, што за посматрани једанаестогодишњи период указује на благо побољшање поменутих показатеља (графикон бр. 5).

Графикон 5. Стопа морталитета одојчади на територији Браничевског округа у периоду 2015-2025. година

Стопа на 1000

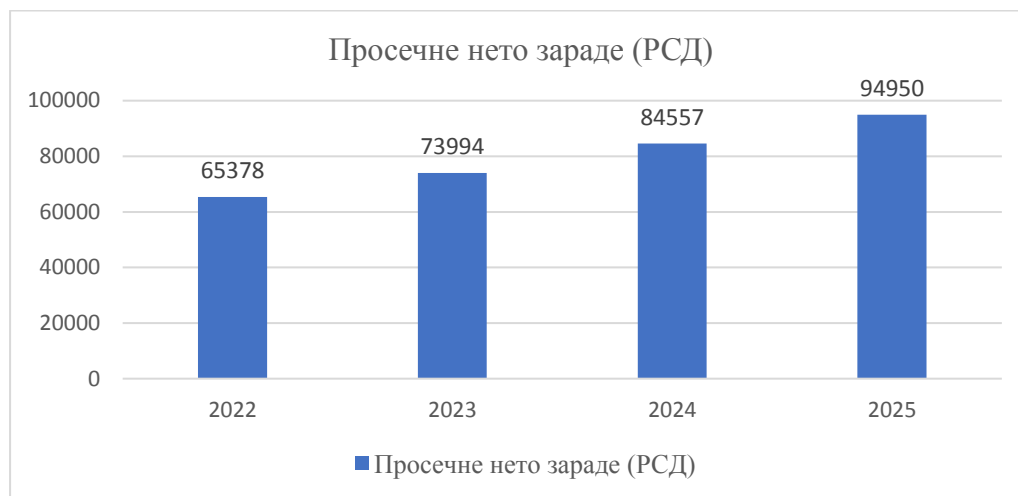
2.4. Социо-економски показатељи повезани са здрављем

Према подацима Републичког завода за статистику, за 2025. годину, Регистрована запосленост према месту/општини рада у 2025. години, за територију Браничевског округа износи укупно 41.165 запослених лица (Велико Градиште 3373 лица, Голубац 1367 лица, Жабари 1337 лица, Жагубица 1777 лица, Кучево 2217 лица, Мало Црниће 1730 лица, Петровац на Млави 6632 лица и град Пожаревац 22733 запослених лица, од тога у Пожаревцу 16423 и у Костолцу 6310 лица).

Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса у 2025. години, за територији Браничевског округа износи укупно 94.950 РСД (Велико Градиште 84114 РСД, Голубац 82191 РСД, Жабари 82049 РСД, Жагубица 90016 РСД, Кучево 89118 РСД, Мало Црниће 82274 РСД, Петровац на Млави 82000 РСД и град Пожаревац 102220 РСД, од тога у Пожаревцу 101125 и у Костолцу 108892 РСД).

Просечна нето зарада на територији Браничевског округа у 2025. години, била је 94.950 РСД, што представља 86,74% просечне нето зарада у Републици Србији (чија нето зарада износи 109.462 РСД), док је у односу на претходну годину већа за око 12,29% (графикон бр. 6).

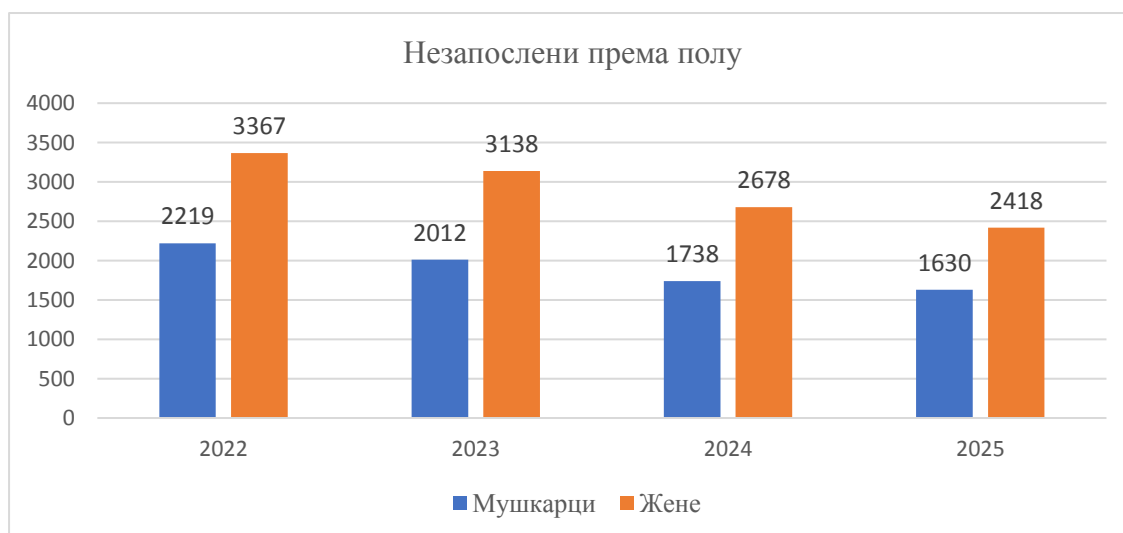
Графикон 6. Просечне зараде без пореза и доприноса на територији Браничевског округа у периоду 2022-2025. година (РСД)

*Од 2018. просечне зараде не односе се на општину рада, него на општину пребивалишта запослених
 Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

На основу приказаних података може се рећи да је на територији посматраног округа просечна нето зарада значајно нижа од просечне нето зараде за Републику Србију (мања за 14512 РСД или за 13,26%).

Графикон 7. Регистровани незапослени према полу на територији Браничевског округа, 2022–2025.*

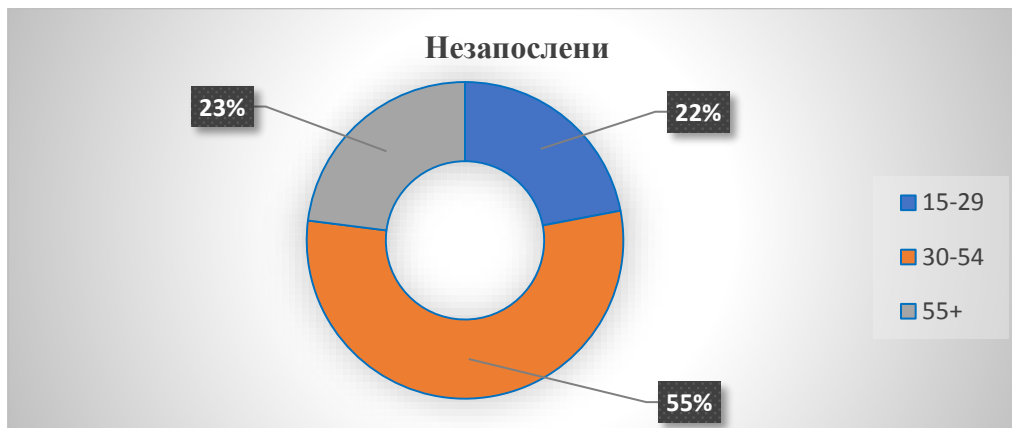

*Стање на дан 31.12.

Извор: Национална служба за запошљавање

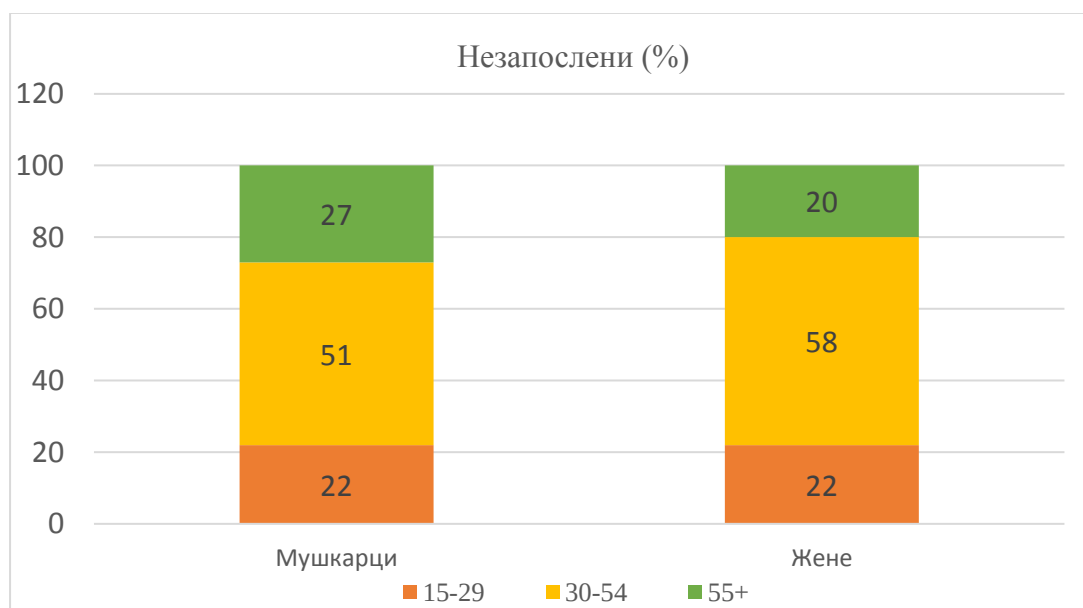
Укупан број незапослених лица на територији Браничевског округа у 2025. години износио је 4048 лица, што је за 8,33% мање у односу на претходну годину (2024). Највећи број незапослених припада животној доби од 30 до 54 године (графикон 8. и графикон 9.).

Графикон 8. Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених на територији Браничевског округа у 2025. години

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 9. Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених на територији Браничевског округа у 2025. години (%)

Извор: Национална служба за запошљавање

Посматрајући проценат незапослених по полу и животној доби, може се рећи да је незапосленост до 29 године живота иста код мушкараца и код жена, док је у средњој животној доби (од 30-54 године) већа незапосленост жена а у старијој животној доби је већа незапосленост мушкараца (графикон 9.).

III ОПШТИ ПОКАЗАТЕЉИ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА

Здравствено стање становништва, као предуслов укупног економског развоја друштва, представља мултидимензионалну карактеристику популације и условљено је низом фактора међу којима су индивидуално понашање, период раног раста и развоја, животна средина, социјално економски развој и активности здравствене службе.

Најчешће коришћени индикатори здравственог стања становништва су: општи морбидитет, морбидитет од одређених болести, морталитет, апсентизам и инвалидност.

3.1. Општи морбидитет

Општи морбидитет као индикатор здравственог стања становништва на територији Браничевског округа, у овој анализи, посматран је кроз *Извештаје о обољењима, стањима и повредама* на нивоу домова здравља посматраног округа.

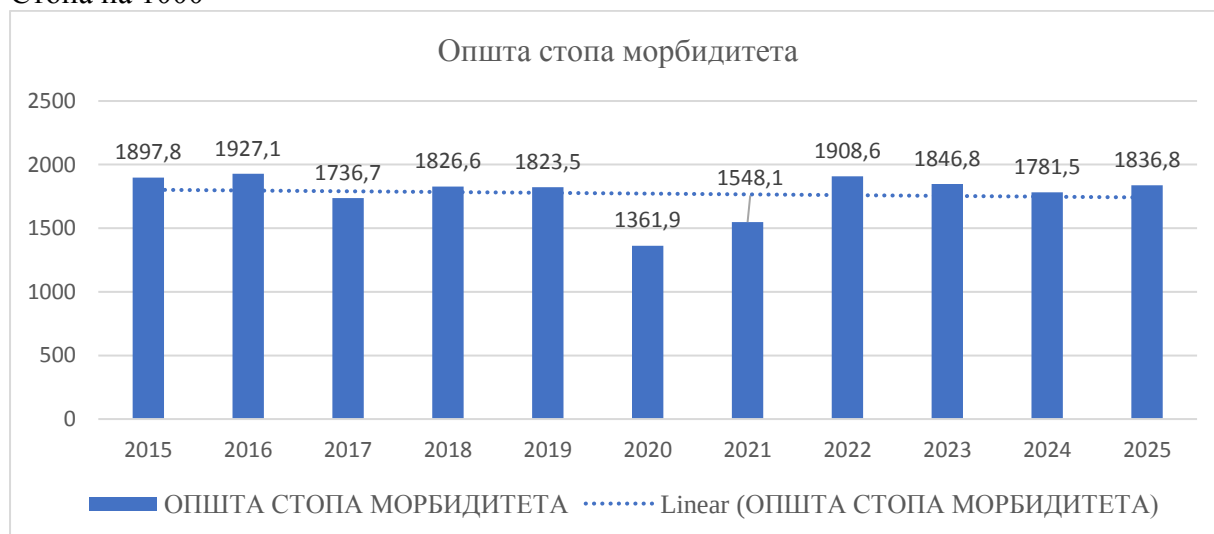
3.1.1. Морбидитет на нивоу примарне здравствене заштите

Општи морбидитет на нивоу домова здравља Браничевског округа посматран је у оквиру служби за здравствену заштиту: мале и предшколске деце, школске деце, жена, медицине рада, опште медицине и стоматологије.

У 2025. години на нивоу свих домова здравља Браничевског округа регистровано је у поменутих службама, без стоматологије укупно 277949 обољења, са општом стопом морбидитета од 1836,77%. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу округа (151325 становника), може се закључити да у просеку на сваког становника долазе по 1,8 обољења. Општа стопа морбидитета је у посматраном периоду, од 2015-2025. године показује благи тренд опадања, при чему највећа је била 2016. године (графикон бр. 10).

Графикон 10. Општа стопа морбидитета у примарној здравственој заштити на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

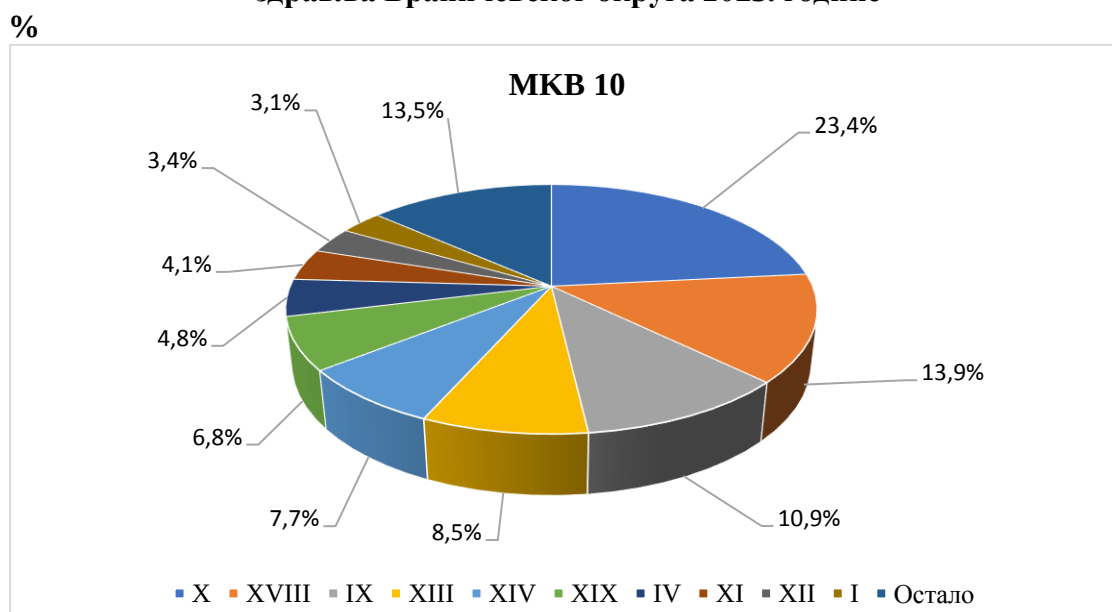
Стопа на 1000

Десет водећих група обољења по 10 МКБ у Браничевском округу, регистроване на нивоу примарне здравствене заштите у 2025. години (графикон бр. 11), биле су:

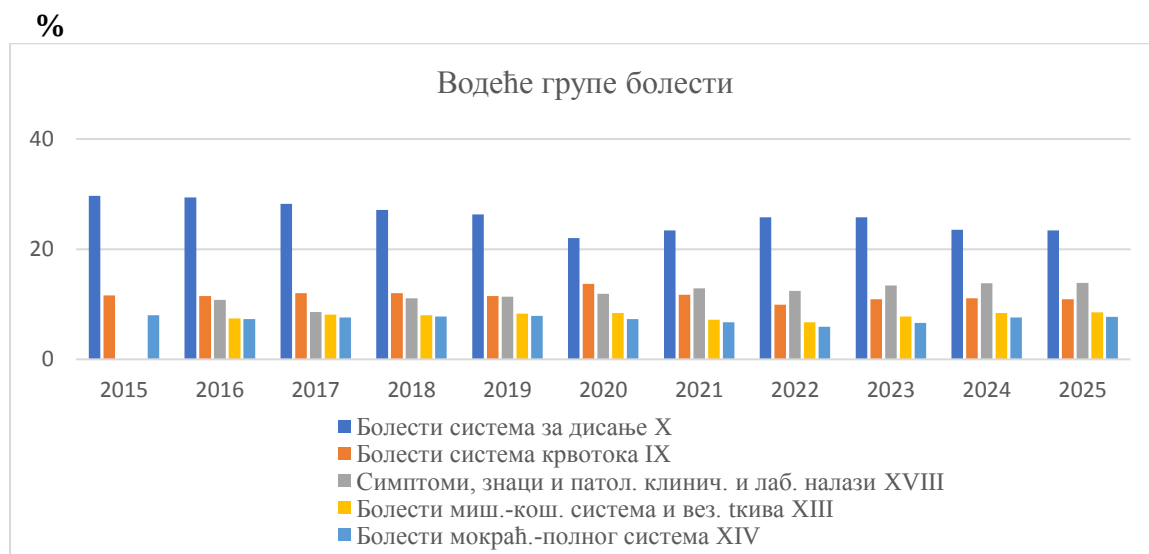
1. Болести система за дисање (X група) (23,40%)
2. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (13,89%)
3. Болести система крвотока (IX група) (10,94%)
4. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (8,49%)
5. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (7,69%)
6. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,80%)
7. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (4,80%)
8. Болести система за варење (XI група) (4,05%)
9. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,37%)
10. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (3,09%)

Графикон 11. Десет најчешћих група обољења по МКБ 10 регистрованих у Домовима здравља Браничевског округа 2025. године

Анализирајући морбидитет, односно обољења регистрована у службама домова здравља Браничевског округа у 2025. години, може се рећи да убедљиво прво место заузимају Болести система за дисање као и у целом посматраном периоду од 2015-2025. године. У поређењу са претходном годином, у 2025. години, број лица са дијагнозом из групе Болести система крвотока је благо смањен, док је број лица са дијагнозом из групе Болести система за дисање, Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази, Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива и Болести мокраћно-полног система остао непромењен (графикон бр. 12).

Графикон 12. Учешће водећих група болести у општем морбидитету у примарној здравственој заштити Браничевског округа у периоду 2015-2025. године

3.1.2. Заразне и паразитарне болести

Према годишњем Извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Браничевског округа у 2025. години, пријављено је укупно 15.566 оболелих лица, што је за 3,61% више у односу на претходну годину. Број пријављених лица варира из године у годину у зависности од епидемиолошке ситуације, али се у периоду 2015-2025. године, највећи број пријављених лица био је 2022. године, од када се бележи нагли пад броја пријављених лица од заразних и паразитарних обољења на територији Браничевског округа (графикон бр. 13). Важно је напоменути да се од 2018. године примењује нови Правилник о пријављивању заразних болести и посебних здравствених питања („Сл. гласник РС” бр. 44/2017 и 58/2018), којим се примењује нови начин пријављивања заразних болести, односно смањен је број обољења која подлежу обавезној пријави у односу на ранији период.

Графикон 13. Број пријављених лица од заразних и паразитарних обољења на територији Браничевског округа у периоду 2015-2025. године

Прве три најчешће заразне болести, међу пријављеним заразним болестима, за територију Браничевског округа у 2025. години, заузимају: непотврђена обољења грипа, грип сезонски сојеви, грип зоонотски и пандемијски сојеви, док на четвртном месту налази болест Ковид-19 са значајним падом у односу на претходне године.

У 2025. години, према пријавама смрти од заразних болести, у Браничевском округу бележи се стопа mortalитета од заразних болести од 2,61/100000.

Анализом појединачних узрока смрти у Браничевском округу било је укупно 4 умрлих лица, од којих је 1 од последица Pneumonie изазване вирусом Haemophilum influenzae, 2 особе такође од последица Pneumonie изазване вирусом Influenzae (грип) и 1 особа од последица инфекције вирусом Западног Нила.

Дистрибуција умрлих од заразних болести према узрасту у 2025. години, на територији Браничевског округа, показује да се највећа стопа mortalитета бележи код особа са 70 и више година старости (9,81/100000).

Анализа је показала да се у Браничевском округу одржава доминантност респираторних болести које припадају групи болести које се могу спречити имунизацијом и болести које се преносе ваздухом са учешћем од 99,7% у укупном оболевању.

У Браничевском округу доминирају непотврђена обољења грипа и болести које се преносе ваздухом са 99,58% у односу на укупан број оболелих од заразних болести на округу.

У току 2025. године, на територији Браничевског округа, од плућне туберкулозе регистровано је 7 оболелих лица (инциденција 4,57/100.000).

Учесталост заразних болести у Браничевском округу, у 2025. години, приказана је у табели број 3.

Табела 3. Регистроване заразне болести на територији Браничевског округа у 2025. години

Rang.	ОБОЉЕЊЕ	Број оболелих у 2025. години	Индекс
1.	INFLUENZA, virus non identificatum J11	14.675	94,28
2.	Influenza, virus influenzae aliud identificatum (сезонски сојеви) J10	761	4,89
3.	Influenza, virus identificatum (зоонотски и пандемијски сојеви) J09	54	0,35
4.	COVID-19, virus identifikovan U07.1	21	0,13
5.	Enteritis campylobacterialis A04.5	14	0,10
6.	Остало	41	0,26
СВЕГА		15.566	100,0

У току 2025. године, на територији Браничевског округа пријављено је 16 особа оболелих од болести које се преносе храном и водом и болести узроковане окружењем са стопом инциденције 10,44/100.000. У овој групи болести није регистрован ни један смртни исход.

У групи зооноза у 2025. години, у Браничевском округу пријављено је 8 особа, од којих су 4 особе оболеле од Грознице западног Нила, 3 особе су оболеле од Ехинококоза и 1 особа оболела од Туларемије. Од 4 особе оболеле од Грознице западног Нила регистрован је 1 смртни случај.

У току 2025. године, на територији Браничевског округа, у општини Кучево регистрована је 1 епидемија заразних болести у заједници (корисници дома за старе у Кучеву). Изазивач је Инфлуенца вирус. Број експонираних особа у овој епидемији био је 151, а оболело је 33 лица са 2 смртна исхода.

На основу свега наведеног, стручни тим Завода за јавно здравље Пожаревац у извештају о кретању заразних болести, закључује да је епидемиолошка ситуација заразних болести на територији Браничевског округа у 2025. години, повољнија у односу на предходне четири године.

3.1.3. Хронична незаразна обољења

Хронична незаразна обољења, односно болести од већег јавно-здравственог значаја као болести савременог доба, на жалост, у сталном су порасту и законски подлежу обавезној пријави и одјави према Правилнику о обрасцима и садржају образаца за вођење здравствене документације, евиденција, извештаја, регистара и електронског медицинског досијеа („Сл. гласник РС”, бр. 109/2016-35 и 20/2019-205). У поменути обољења спадају: малигни тумори, шећерна болест, хронична бубрежна инсуфицијенција (укључујући и податке о дијализи), хронична психоза, акутни коронарни синдром, болести зависности, цереброваскуларне болести, инвалидитет, ретке болести, повреде и трауматизам, повреде на раду, професионалне болести, деца са сметњама у развоју, трансплантације (органа, ткива, ћелија), сумња на занемаривање и злостављање деце, сумња на злостављање жена, туберкулоза, ХИВ/СИДА, биомедицински потпомогнута оплодња, као и друге болести ако се утврди да су од значаја за здравље становништва.

Према Закону о медицинској евиденцији обавезној пријави подлежу: рак и леукемија, ендемска нефропатија, психозе, шећерна болест, реуматска грозница, прогресивне мишићне дистрофије, хемофилија, хронична инсуфицијенција бубрега, наркоманија, коронарна болест срца и опструктивна болест плућа, а поред ових у протеклом периоду од доношења поменутог Правилника, била су праћена у појединим општинама и следећа обољења: церебрална парализа, мултипла склероза и цистична фиброза.

Проблем који је присутан када су поменуте болести у питању у нашој средини је нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног тако и приватног сектора. Стога подаци у постојећим регистрима оболелих од хроничних незаразних болести не говоре о преваленцији ових обољења, већ само о величини проблема.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац, мора се нагласити да је у 2025. години, број регистрованих хроничних незаразних обољења приказан као збир приспелих пријава/одјава ових болести из здравствених установа и констатованих дијагноза из Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести, било да су оне основни или пратећи узрок смрти. Зато дајемо приказ регистрованих хроничних незаразних обољења у 2025. години са територије Браничевског округа из ова два извора података (табела 4).

Табела 4. Приказ броја регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Браничевског округа у 2025. години

Регистрована хронична незаразна обољења	Извор података		Укупно
	Пријаве из здравствених установа*	Образац Потврда о смрти	
Рак и леукемија**	1001	501	1502
Ендемска нефропатија	-	-	-
Психозе	3	-	3
Шећерна болест*	702	-	702
Реуматска грозница	-	-	-
Прогресивно мишићне дистрофије	-	-	-
Хемофилија	-	-	-
Хронична инсуфици.бубрега	1	-	1
Наркоманија	-	-	-
Акутни коронарни синдром*	444	-	444
Опструктивне болести плућа	10	-	10
Мултипла склероза	-	2	2
Цистична фиброза	-	-	-
Дечија церебрална парализа	-	-	-
СВЕГА	2161	503	2664

*Збир пријава достављених из здравствених установа и добијени подаци са одељења епидемиологије

**За рак и леукемије приказани подаци из пријава односе се на 2024 годину (последњи подаци са којима ЗЗЈЗ Пожаревац располаже)

Анализирајући посматране болести, може се рећи да су, на територији Браничевског округа, најчешћа хронична незаразна обољења: малигне болести, шећерна болест и акутни коронарни синдром. Број регистрованих хроничних незаразних обољења у посматраном периоду 2015-2025. године варира, са највећим вредностима 2019. године (графикон бр. 14).

Графикон 14. Број регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Обзиром да малигна обољења, због посебног социомедицинског значаја захтевају посебну пажњу, на овом месту ћемо приказати број оболелих особа и сирову стопу инциденце од ове болести према полу (број новооболелих М/број мушког становништва*100000 и број новооболелих Ж/број женског становништва*100000) на територији Браничевског округа у 2024. години, односно најновији подаци са којима Завод за јавно здравље Пожаревац располаже (Табела 5).

Подаци за оболеле од малигних болести (рак и леукемија) преузети су из Националног регистра за рак (Кан Рег 4) које прикупља Центар за контролу и превенцију болести Завода за јавно здравље Пожаревац из здравствених установа на територији Браничевског и Подунавског округа. Наглашавамо да последње званичне стопе инциденције оболелих од малигних болести, након што су прикупљени подаци употпуњени од стране Института за јавно здравље Србије, пријавама из здравствених установа са територије целе републике, су из 2024. године, и приказујемо их у табели број 5.

Код пријављивања оболелих од малигних болести присутан је проблем подрегистрације, тј. нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног, тако и приватног сектора.

Табела 5. Приказ броја оболелих од малигних болести по полу и по општинама на територији Браничевског округа у 2024. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	Број оболелих	Стопа инциденције	Број оболелих	Стопа инциденције
Велико Градиште	45	606,39	39	508,21
Голубац	30	965,87	17	517,98
Жабари	48	1080,84	41	912,73
Жагубица	35	758,07	30	624,61
Кучево	34	608,01	42	721,90
Мало Црниће	20	451,98	17	396,73
Петровац на Млави	98	795,84	76	590,02
Пожаревац	213	635,95	216	626,67
Браничевски округ	523	693,55	478	615,16

*Стопа инциденције на 100.000 становника (Процена становништва 30.06.2024. године)

Посматрајући број оболелих од малигних болести према полу, уочава се да у скоро свим општинама Браничевског округа, осим Кучева и Пожареваца, мушкарци у поређењу са женама, чешће оболевају од малигних обољења. Међутим, анализирајући период од 2015-2024. године уочава се пораст вредности стопе инциденције од малигних болести код оба пола, посебно од 2018. године. У поређењу са претходном годином (2023), стопа инциденције је у благом паду и код мушкараца и код жена (графикон бр.15).

Графикон 15. Стопа инциденције од малигних болести по полу на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2024. године

На основу броја Пријава из здравствених установа, које су достављене у Одељење за превенцију и контролу незаразних болести Завода за јавно здравље Пожаревац, у току 2025.

године, укупан број новооболелих од шећерне болести по полу и по општинама Браничевског округа приказали смо у табели број 6.

Табела 6. Приказ броја оболелих од шећерне болести по полу и по општинама на територији Браничевског округа у 2025. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	Број оболелих	Стопа инциденције	Број оболелих	Стопа инциденције
Велико Градиште	48	653,15	47	618,18
Голубац	39	1276,60	32	996,88
Жабари	30	689,66	28	638,83
Жагубица	33	725,27	28	592,97
Кучево	31	566,73	35	616,52
Мало Црниће	23	528,98	26	618,02
Петровац на Млави	63	519,29	35	276,03
Пожаревац	103	309,04	101	294,80
Браничевски округ	370	496,09	332	432,62

*Стопа инциденције на 100.000 становника (Процена становништва 30.06.2025. године)

Посматрајући број оболелих од шећерне болести према полу, у 2025. години, може се рећи да на нивоу округа, мушкарци чешће оболевају од шећерне болести, (за разлику од претходних година, када су жене чешће обелевале од поменуте болести).

3.1.4. Апсентизам и инвалидност

Апсентизам, односно привремена одсутност са посла, као и инвалидност, односно свако ограничење или немогућност због недостатка, обављања неке активности на начин који се сматра нормалним за људско биће су веома важни показатељи здравственог стања становништва. Недостатак је објективна појава и може се доказати медицинским дијагностичким поступком, док је инвалидност релативна и зависи од врсте и степена оштећења као и од посла којим се особа бави, односно вештина које су јој у послу потребне. Анализа ових показатеља је веома важна за здравствену службу како би благовремено предузела мере специфичне превенције на нивоу примарне превенције као и мере лечења и рехабилитације оболелих лица.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац из Извештаја о привременој неспособности – спречености за рад у току 2025. године, на територији Браничевског округа регистровано је укупно 24.590 случајева апсентизма са 703.700 дана одсуствовања са посла.

У поређењу са претходном годином, број случајева апсентизма је већи за 4,33% а број дана одсуствовања са посла је већи за 6,06% у односу на претходну годину (табела 7).

Табела 7. Приказ привремене неспособности-спречености за рад на територији Браничевског округа у 2025. години

Ред. бр.	Узрок неспособности/спречености за рад	Број случајева	Број дана	Стопа*
1.	Болести и повреде ван рада	19825	389773	48,16
2.	Повреде на раду	301	15568	0,73
3.	Трудноћа и порођај	1092	270452	2,65
4.	Нега члана породице	3372	27907	8,19
СВЕГА		24.590	703.700	59,73

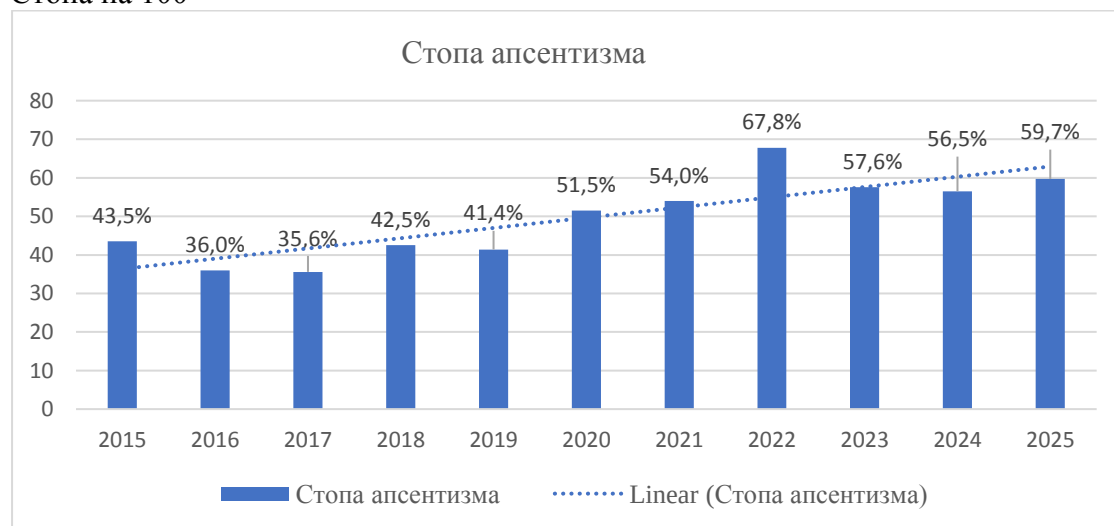
*Стопа на 100

Резултати анализе привремене спречености за рад у Браничевском округу показују да је највећи број поменутих случајева као и највећи број дана одсуствања са посла у 2025. години био због болести и повреда ван рада (80,62% случајева и 55,39% дана).

На територији Браничевског округа, укупна стопа броја случајева неспособности/спречености за рад у 2025. години, износи 59,73 на 100 запослених радника (процењени број радника за Браничевски округ према Републичком заводу за статистику износи 41.166 радника). У посматраном периоду, од 2015-2025. године, стопа апсентизма је у благом порасту (гафикон број 16).

Графикон 16. Стопа апсентизма на територији Браничевског округа у периоду 2015-2025. године

Стопа на 100

На основу приказаних резултата може се рећи да је инвалидност и апсентизам проблем са којим се суочавају све општине Браничевског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва.

3.2. Здравствено стање појединих категорија становништва

У оквиру анализе здравственог стања становништва Браничевског округа посматрани су: здравствено стање мале и предшколске деце, школске деце и омладине, одраслог становништва и жена, као и стање здравља уста и зуба свих категорија становништва.

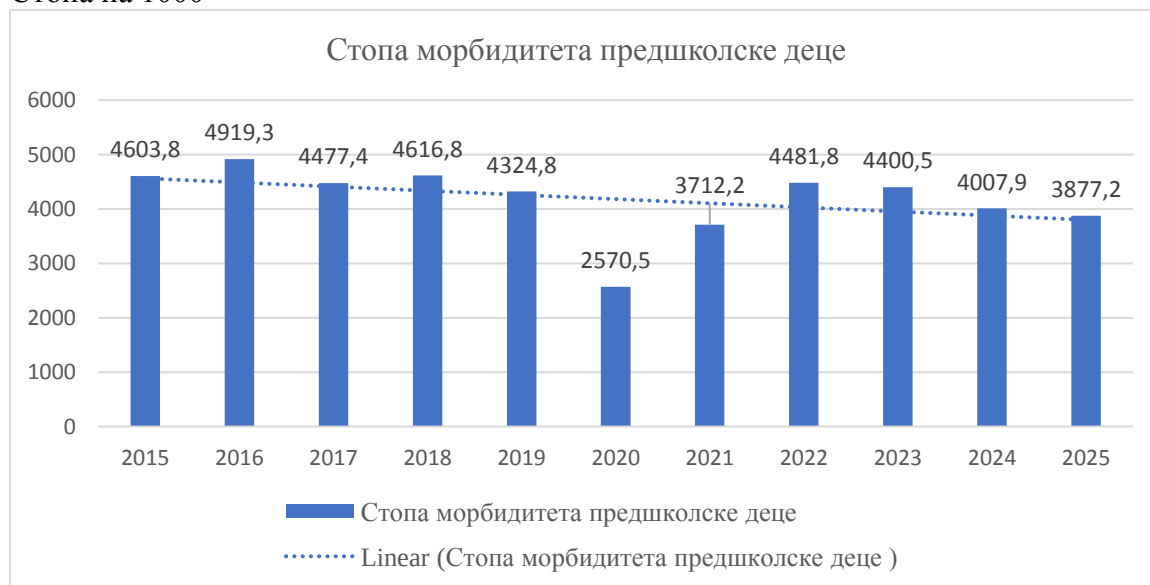
3.2.1. Здравствено стање предшколске деце (од 0 до 6 година)

На територији Браничевског округа у 2025. години, здравствену заштиту је користило укупно 8282 деце предшколског узраста од 0 до 6 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту предшколске деце у 2025. години, домова здравља Браничевског округа, регистровано је укупно 32111 обољења са стопом од 3877,20/1000, односно на свако дете долази по 3,9 обољења. У периоду од 2015-2025. године, највећа стопа оболевања у посматраној служби била је 2016. године, а најмања 2020. године (графикон број 17).

Графикон 17. Стопа морбидитета предшколске деце на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту мале и предшколске деце Браничевског округа у 2025. години биле су:

- 1 Болести система за дисање (X група) (55,32%)
- 2 Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (11,22%)
- 3 Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (7,22%)
- 4 Заразне болести и паразитарне болести (I група) (6,55%)
- 5 Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (5,19%)
- 6 Болести ока и припојака ока (VII група) (3,41%)
- 7 Болести система за варење (XI група) (2,77%)

- 8 Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (1,80%)
- 9 Болести мокраћно-полног система (XIV група) (1,64%)
- 10 Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (XVII група) (0,64%).

Према приказаним резултатима анализе може се закључити да су код предшколске деце на територији Браничевског округа убедљиво прво место, као и претходних година, заузеле Болести система за дисање са 55,3%. Стопа обољења за Болести система за дисање била је 2144,89/1000.

Табела 8. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту мале и предшколске деце на територији Браничевског округа 2025. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta (Акутно запаљење ждрела и акутно запаљење крајника)	7111	19,61
2.	Infectiones tractus respiratorii superioris multiplices acutae, loci non specificatis (Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације)	6352	17,52
3.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	1954	5,38
4.	Febris causae ignotae (Грозница непознатог порекла)	1890	5,21
5.	Laryngitis acuta et tracheitis acuta (Акутно запаљење гркљана и акутно запаљење душника)	1876	5,17

Приказани резултати показују да су и у 2025. години, као и претходних година, Болести система за дисање, односно акутно запаљење ждрела и крајника као и инфекције горњих дисајних путева били најчешћи здравствени проблеми код мале и предшколске деце на територији Браничевског округа (табела 8).

3.2.2. Здравствено стање школске деце и омладине (од 7 до 18 година)

На територији Браничевског округа у 2025. години, здравствену заштиту је користило укупно 15946 школске деце и омладине од 7 до 18 година.

У оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине домова здравља Браничевског округа у 2025. години, регистровано је укупно 37331 обољење са стопом од 2341,09/1000, односно на свако школско дете долази по 2,3 обољења. Посматрајући период од 2015-2025. године, може се рећи да је највећа стопа оболевања била 2016. године а најмања 2020. године. У поређењу са претходном годином (2024), дошло до благог смањења стопе оболевања код школске деце и омладине (графикон број 18).

Графикон 18. Стопа морбидитета школске деце на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту школске деце и омладине Браничевског округа у 2025. години биле су:

1. Болести система за дисање (Х група) (47,34%)
2. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (19,66%)
3. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,52%)
4. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (6,51%)
5. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,69%)
6. Болести система за варење (XI група) (3,24%)
7. Болести ува и болести мастоидног наставка (VIII група) (2,75%)
8. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (2,54%)
9. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (1,87%)
10. Болести ока и припојака ока (VII група) (1,84%)

Према претходно приказаним резултатима анализе, јасно се види да су код школске деце и омладине у Браничевском округу, Болести система за дисање најчешће дијагностикована обољења и да су, као и претходне године, убедљиво на првом месту са учешћем од 47,3%. Стопа оболевања од Болести система за дисање износи 1108,37/1000.

Табела 9. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту школске деце и омладине на територији Браничевског округа 2025. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Infectiones tractus respiratorii superioris multiplices acutae, loci non specificatis (Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације)	7482	17,06
2.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta (Акутно запаљење ждрела и акутно запаљење крајника)	6596	15,04
3.	Други симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	2936	6,69
4.	Febris causae ignotae (Грозница непознатог порекла)	2396	5,46
5.	Dolor abdominalis et pelvici (Бол у трбуху и карлици)	2007	4,57

Приказани резултати показују да су и у 2025. години, као и претходних година, Болести система за дисање, односно инфекције горњих дисајних путева и акутно запаљење ждрела и крајника били најчешћи здравствени проблеми код школске деце и омладине на територији Браничевског округа (табела 9).

Систематски прегледи, чији су резултати веома добар показатељ здравственог стања школске деце и омладине, спроведени су код ученика основних и средњих школа на територији Браничевског округа у 2025. години, са обухватом од 95,04% код ученика основне школе и са 94,73% код ученика средње школе у односу на планирани број (табела 10.).

Табела 10. Приказ утврђених стања/обољења након спроведених систематских прегледа код ученика основне и средње школе Браничевског округа у 2025. години

Систематски прегледи ученика основне и средње школе	О К Р У Г			
	Б Р А Н И Ч Е В С К И			
	Ученици основне школе		Ученици средње школе	
Број ученика који подлежу систематским прегледима у току године	4634	100,00	1823	100,00
Обухваћено систематским прегледом	4404	95,04%	1727	94,73
Утврђено стање / обољење	Број	%	Број	%
Лоше телесно држање	602	13,67	239	13,84
Лоша телесна развијеност	114	2,59	29	1,68
Лоша телесна ухрањеност	475	10,78	172	9,96
Изражена деформација кичме (лордоза, сколиоза...)	50	1,14	13	0,75
Деформације грудног коша	110	2,50	33	1,91
Сметње вида и мотилитета	119	2,70	46	2,66
Оштећење слуха	3	0,07	0	0,00
Срчане мане	19	0,43	7	0,41
Недовољна психичка развијеност	29	0,66	5	0,29
Говорне мане	85	1,93	5	0,29
Деформације стопала	749	17,01	265	15,34

Анализа добијених резултата након спроведених систематских прегледа ученика у дефинисаним узрасту показују да су прва три најчешће дијагностикована стања/обољења код ученика основне школе: деформације стопала, лоше телесно држање и лоша телесна ухрањеност, као и код ученика средње школе: деформације стопала, лоше телесно држање и лоша телесна ухрањеност (табела 10).

Графикон 19. Обухват систематским прегледима деце у основним и средњим школама на територији Браничевског округа у периоду 2015-2025. године

Графикон број 19 показује да је у посматраном једанаестогодишњем периоду, обухват систематским прегледима код ученика основне школе био највећи у 2018. години (98,1%) а

најмањи у 2020. години (88,2%). Обухват систематским прегледима код ученика средње школе у посматраном периоду био је највећи у 2019. години (95,8%) а најмањи у 2020. години (83,1%).

3.2.3. Здравствено стање одраслог становништва

Анализа здравственог стања одраслог становништва на територији Браничевског округа за 2025. годину, рађена је на основу података добијених из служби опште медицине и медицине рада, домова здравља са територије посматраног округа.

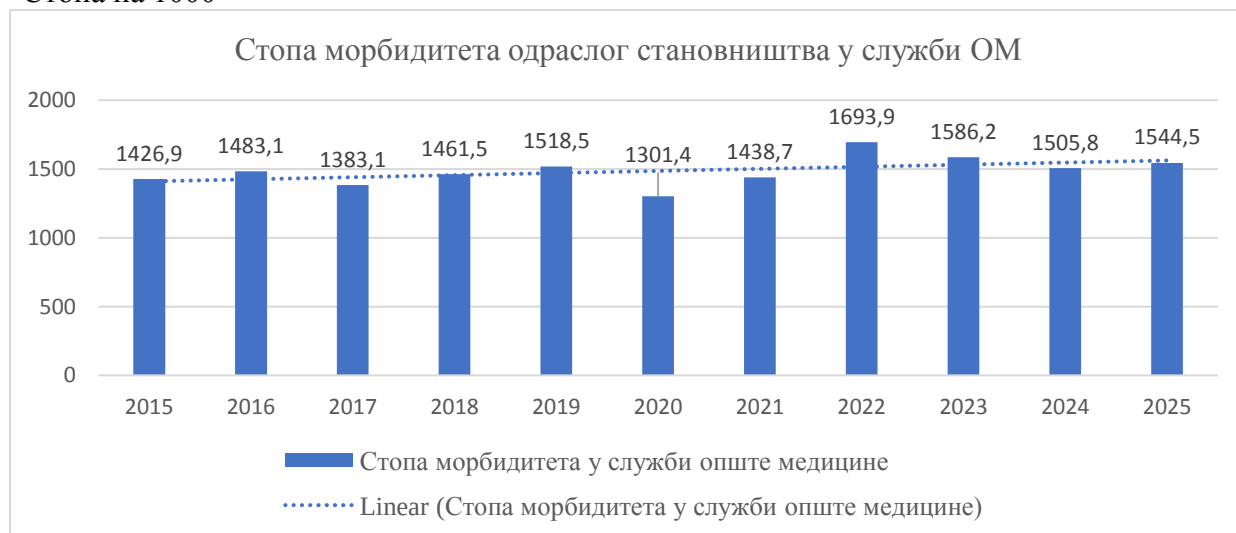
3.2.3.1. Служба опште медицине

На територији Браничевског округа здравствене услуге у оквиру служби опште медицине остварује 97732 корисника.

У оквиру служби опште медицине домова здравља Браничевског округа у 2025. години регистровано је укупно 150951 обољења са стопом од 1544,54/1000, односно 1,5 обољења по одраслој особи. У периоду од 2015-2025. године, највећа стопа оболевања била је 2022. године, а у односу на претходну годину дошло је до благог повећања стопе оболевања у овој служби (графикон број 20).

Графикон 20. Стопа морбидитета код одраслог становништва у оквиру службе опште медицине на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 регистроване у оквиру служби опште медицине домова здравља Браничевског округа у 2025. години, биле су:

1. Болести система крвотока (IX група) (14,68%)
2. Болести система за дисање (X група) (14,68%)
3. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (14,66%)
4. Болести мишићно-коштаног система и везивниг ткива (XIII група) (11,41%)
5. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (8,31%)

6. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (6,42%)
7. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (6,06%)
8. Болести система за варење (XI група) (4,64%)
9. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (3,43%)
10. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (3,22%)

Резултати анализе показују да су у служби опште медицине у 2025. години, на првом месту регистроване Болести система крвотока са 14,68%, чија стопа износи 226,80/1000. Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби опште медицине на територији Браничевског округа приказане су у табели број 11.

Табела 11. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби опште медицине на територији Браничевског округа 2025. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Други симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	14696	8,85
2.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria) (Повишен крвни притисак, непознатог порекла)	12070	7,26
3.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	8253	4,97
4.	Друга обољења леђа	8113	4,88
5.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta (Акутно запаљење ждрела и акутно запаљење крајника)	7594	4,57

Приказани резултати показују да је највећи број одраслих особа у служби опште медицине лечен без јасно постављене дијагнозе јер убедљиво прво место заузимају други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази, затим следе повишен крвни притисак и друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде.

3.2.3.2. Служба здравствене заштите радника

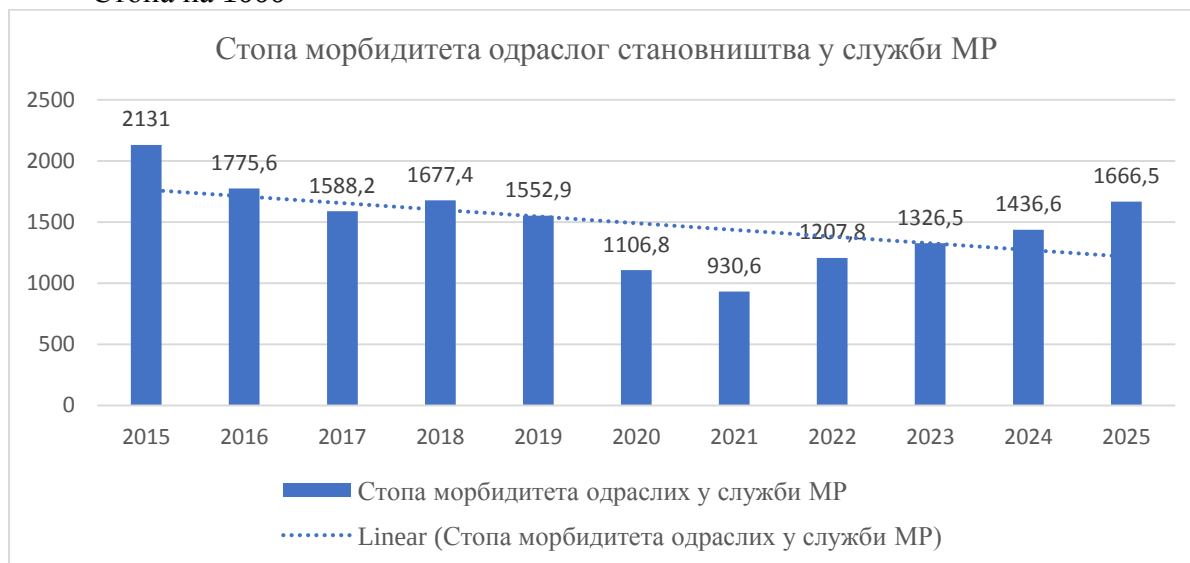
На територији Браничевског округа у 2025. години, здравствене услуге у оквиру службе медицине рада, оних домова здравља који имају организовану поменућу службу (дз Петровац на Млави и дз Пожаревац), користило је укупно 29365 радно-активних лица.

У оквиру служби медицине рада домова здравља Браничевског округа у 2025. години, регистровано је укупно 48937 обољења са стопом од 1666,51/1000. У посматраном периоду, од 2015-2025. године, стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту радника показује тренд опадања, и била је највећа 2015. године. У последње три године дошло је до пораста стопе оболевања у посматраној служби (графикон број 21).

Графикон 21. Стопа морбидитета радно активног становништва на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ-10 које су регистроване у оквиру служби медицине рада Браничевског округа у 2025. години биле су:

1. Болести система крвотока (IX група) (16,45%)
2. Болести система за дисање (X група) (15,23%)
3. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (11,40%)
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (10,52%)
5. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (7,50%)
6. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (7,37%)
7. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (6,20%)
8. Болести система за варење (XI група) (4,40%)
9. Болести ока и припојака ока (VII група) (3,89%)
10. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (3,62%)

Анализа показује да су код радно-активног становништва на територији Браничевског округа највећи проблем у 2025. години, биле Болести система крвотока (16,45%), затим Болести система за дисање (15,23%) и Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (11,40%). Стопа оболевања за Болести система крвотока у оквиру службе здравствене заштите радника на територији Браничевског округа 2025. године била је 274,07/1000.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби медицине рада Браничевског округа приказане су у табели број 12.

Табела 12. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби медицине рада на територији Браничевског округа 2025. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Hypertensio arterialis essentialis (primaria) (Повишен крвни притисак, непознатог порекла)	5127	9,06
2.	Други симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	3259	5,76
3.	Друга обољења леђа	3054	5,39
4.	Pharyngitis acuta et tonsillitis acuta (Акутно запаљење ждрела и акутно запаљење крајника)	2825	4,99
5.	Diabetes mellitus (Шећерна болест)	1915	3,38

Анализирајући приказане дијагнозе може се рећи да су висок крвни притисак, други симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази и недефинисана обољења леђа били најчешће регистроване дијагнозе код радно-активног становништва Браничевског округа у 2025. години.

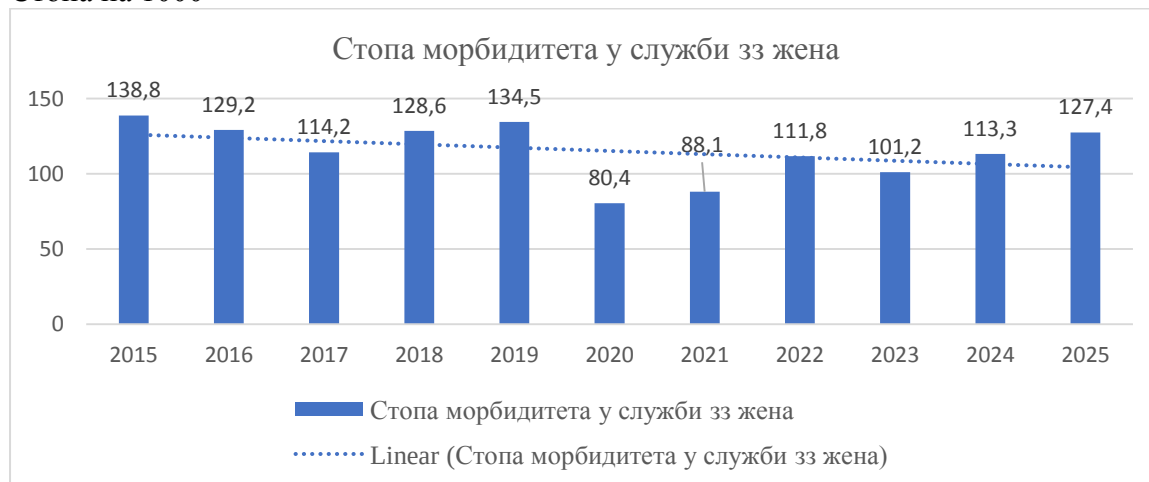
3.2.4. Здравствено стање жена

На територији Браничевског округа у 2025. години, здравствене услуге у оквиру службе за здравствену заштиту жена, имало је право да користи укупно 67663 жена које припадају животној доби од 15 и више година.

У 2025. години, у оквиру служби за здравствену заштиту жена Браничевског округа регистровано је укупно 8619 обољења са стопом од 127,38/1000. Стопа морбидитета у служби за здравствену заштиту жена у посматраном периоду, од 2015-2025. године показује тенденцију благог опадања (графикон број 22).

Графикон 22. Стопа морбидитета жена на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

Водеће групе болести и стања по МКБ 10 регистроване у оквиру служби за здравствену заштиту жена домова здравља посматраног округа у 2025. години биле су:

1. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (76,42%)

2. Трудноћа, рађање и бабиње (XV група) (8,37%)
3. Тумори (II група) (6,96%)
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (4,57%)
5. Болести коже и болести поткожног ткива (XII група) (0,89%)
6. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (0,87%)
7. Заразне болести и паразитарне болести (I група) (0,77%)
8. Болести крви и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (III група) (0,67%)
9. Болести система крвотока (IX група) (0,26%)
10. Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (XVII група) (0,08%).

Анализа здравственог стања жена које живе на територији Браничевског округа у оквиру службе за здравствену заштиту жена, показује да су у 2025. години, као и претходних година, најчешћи проблем биле Болести мокраћно-полног система са 76,42%, чија стопа износи 97,35/1000.

Најчешће регистроване дијагнозе у оквиру служби за здравствену заштиту жена Браничевског округа приказане су у табели број 13.

Табела 13. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби за здравствену заштиту жена на територији Браничевског округа 2025. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Cervicitis uteri (Запаљење грлића материце)	1266	7,67
2.	Болести дојке	1030	6,24
3.	Остали запаљенски поремећаји мале карлице код жена	945	5,73
4.	Disordines menopausales et disordines alii perimenopausales. (Morbi climacterici) (Болести менопаузе-климактеријума)	797	4,83
5.	Остале болести мокраћно-полног система	715	4,33

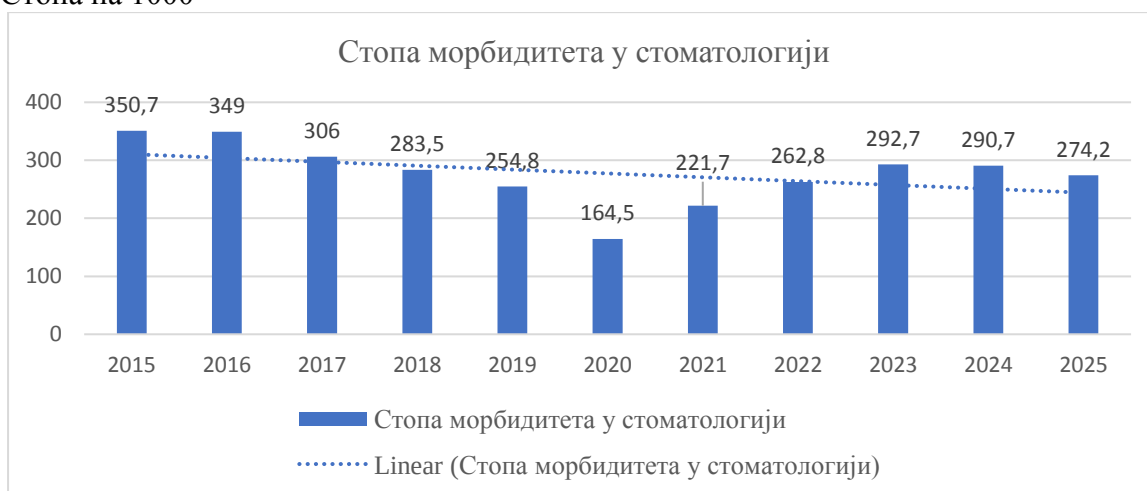
Приказани резултати показују да су и у 2025. години, као и претходних година највећи проблем код жена са 15 и више година живота у Браничевском округу биле запаљење грлића материце, Болести дојке: Dysplasia mammae benigna (Доброћудни поремећај ткива дојке), Morbi mammae inflammatorii (запаљења дојке), Hypertrophia mammae (увећање дојке), Nodulus mammae (чвор дојке) и Morbi mammae alii (друге болести дојке) и остали запаљенски поремећаји мале карлице код жена.

3.2.5. Здравствено стање зуба и орално здравље

У оквиру службе стоматолошке здравствене заштите током 2025. године, на територији Браничевског округа регистровано је укупно 41496 обољења са стопом од 274,22/1000. Посматрајући период од 2015-2025. године, може се рећи да стопа морбидитета у стоматолошкој здравственој заштити на територији Браничевског округа показује благи тренд опадања и била највећа 2015. године (графикон број 23).

Графикон 23. Стопа морбидитета у стоматолошкој здравственој заштити на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

Од укупног броја приказаних обољења зуба на територији Браничевског округа (41496), код деце од 0 до 6 година регистровано је 4491 обољење (стопа 542,26/1000), код школске деце од 7 до 14 година регистровано је 13299 обољења (стопа 1283,32/1000), код школске деце од 15 до 18 година регистровано је 2700 обољења (стопа 483,61/1000), код одраслих од 19 до 64 године регистровано је 12007 обољења (стопа 141,81/1000) и код лица са 65 и више година регистровано је 8999 обољења (стопа 212,09/1000).

Табела 14. Приказ најчешћих дијагноза које су регистроване у служби стоматолошке здравствене заштите на територији Браничевског округа 2025. године

Ранг	О К Р У Г		
	Б Р А Н И Ч Е В С К И		
	Дијагноза	Број	% од укупног броја дијагноза
1.	Morbi pulpae et textus periapicalis (Болести сржи зуба и околног ткива врха зуба)	11090	26,73
2.	Caries dentium (Каријес-квар зуба)	10449	25,18
3.	Morbi textuum dentium durarum alii (Друге болести тврдых ткива зуба)	5518	13,29
4.	Morbi dentium et textus sustentionalis alii (Друге болести зуба и потпорног ткива)	5399	13,01
5.	Morbi gingivae et processus alveolaris edentati alii (друге болести десни и безубног алвеолног наставка)	2755	6,64

Резултати анализе показују да су и у 2025. години, као и претходних година, на територији Браничевског округа, најчешће регистроване дијагнозе у оквиру стоматолошке здравствене заштите биле: болести сржи зуба и ткива око врха зуба, зубни каријес и неозначене болести тврдых ткива зуба (табела 14).

3.3. Болнички морбидитет

Болнички морбидитет, као веома важан показатељ здравственог стања становништва на територији Браничевског округа посматран је кроз Извештаје о хоспитализацији болнички лечених лица.

На територији Браничевског округа стационарну здравствену заштиту становништву обезбеђују Општа болница Пожаревац и Општа болница Петровац на Млави.

Болничко лечење на територији Браничевског округа у 2025. години, са укупним бројем запослених здравствених радника (лекара и медицинских сестара/техничара), капацитетом, оптерећеношћу, заузетосту и просечном дужином лечења приказано је у табели број 15.

Табела 15. Стационарно лечење на територији Браничевског округа у 2025. години

ОКРУГ	Општа болница	Број запослених*			Број пост-еља**	Број лече-них**	Број оствар. б.о. дана**	Прос. дужи. лечења**	Заузет. постеља у %**	Број умрлих***
		Укуп	Лекара	Технич.						
Браничевски	Петровац на Млави	239	53	186	138	3872	18929	4,89	37,58	206
	Пожаревац	756	159	597	530	12454	82402	6,62	42,60	905
	Свега	995	212	783	668	16326	101331	6,21	41,56	1111

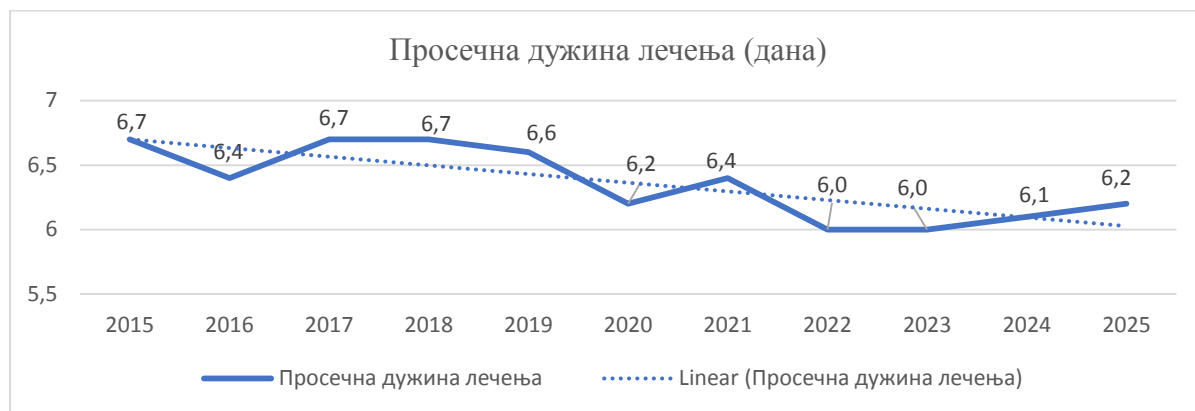
*Приказани број запослених подразумева укупан број запослених лекара и техничара на одређено и на неодређено време који се финансирају из средстава РФЗО без осталих здравствених радника (фармацеута), сарадника и немедицинског особља.

**Подаци преузети из Планско-извештајних табела за стационарне здравствене установе-Капацитети и коришћење болничких постеља.

***Подаци преузети из Извештаја службе за болничко-стационарно лечење (Свезни извештај Обр.Бр 3-21-60)

На основу приказаних података у периоду од 2015. до 2025. године, уочавамо да у болницама Браничевског округа просечна дужина лечења благо опада, као и просечна заузетост постеља у процентима (графикон број 24 и 25).

Графикон 24. Просечна дужина лечења у болницама Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

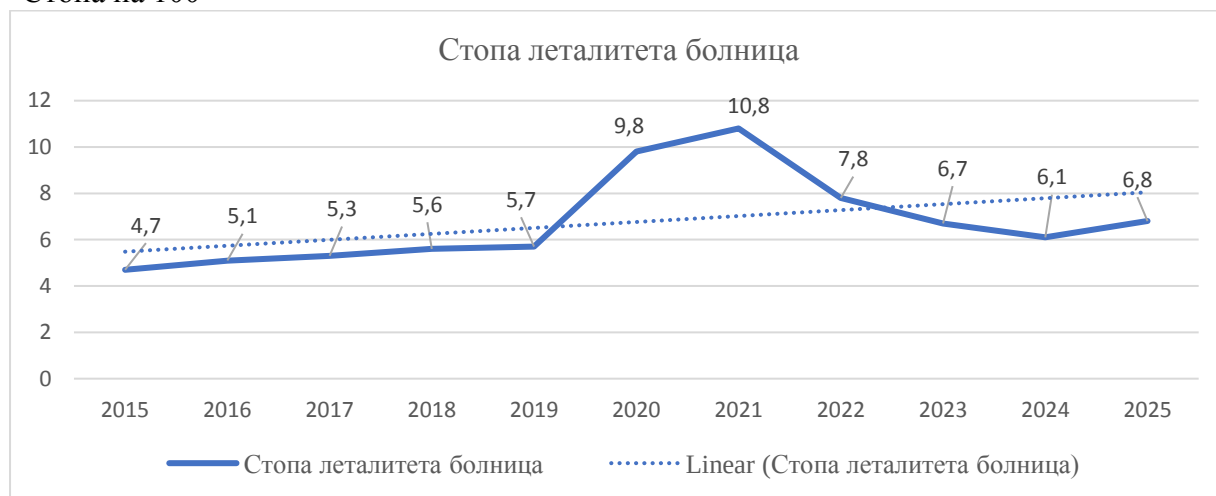
Графикон 25. Просечна заузетост постеља у процентима у болницама Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

У посматраном једанаестогодишњем периоду вредност стопе леталитета у болницама Браничевског округа је у благом порасту, при чему је била највиша у 2021. години а најнижа 2015. године. У поређењу са претходном годином дошло је до благог пораста стопе леталитета у општим болницама Баничевског округа (графикон број 26).

Графикон 26. Стопа леталитета у болницама Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

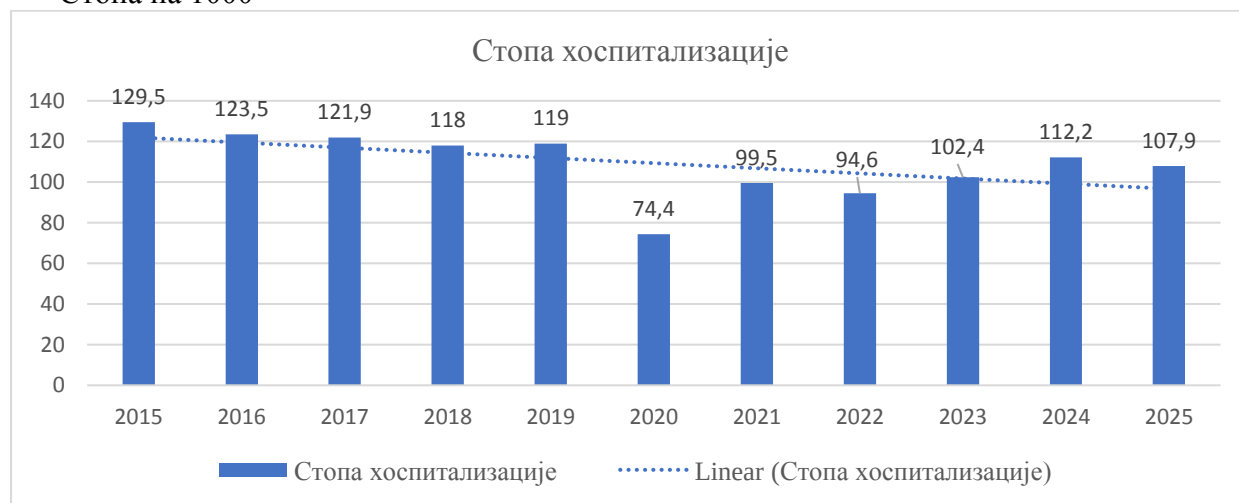
Стопа на 100

Према добијеним резултатима стопа хоспитализације у 2025. години у Општој болници Пожаревац била је 106,2 хоспитализованих на 1000 становника, што је за 4,92% мања у односу на 2024. годину, а у Општој болници Петровац на Млави стопа хоспитализације износила је 113,6 болнички лечених лица на 1000 становника, што је за 0,17% мања у односу на претходну годину. У 2025. години, на нивоу Браничевског округа, за две болнице, стопа хоспитализације је износила 107,9 на 1000 становника. Посматрајући период од 2015-2025. године, стопа хоспитализације показује тренд благог опадања и била је најнижа 2020. године (графикон број 27).

Графикон 27. Стопа хоспитализације на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 1000

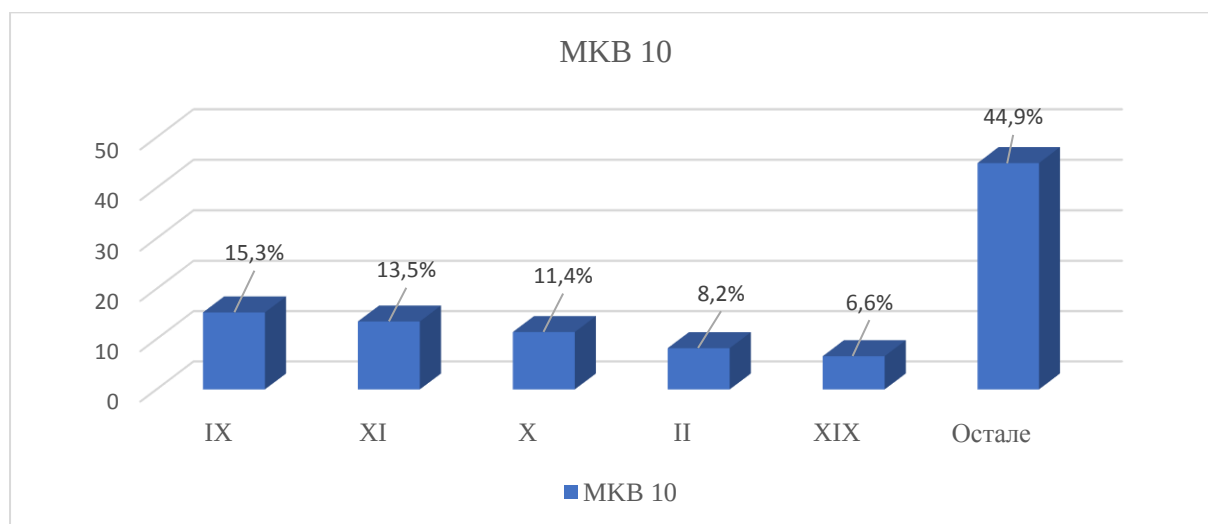

Анализирајући старосну структуру стационарно лечених лица у 2025. години, у општим болницама Браничевског округа, може се рећи да од укупног броја лечених највећи проценат, како у Општој болници Пожаревац тако и Општој болници Петровац на Млави,

припадао је особама са 65 и више година (47,13% у пожаревачкој и 57,59% у петровачкој болници), а на нивоу округа тај проценат износи 49,26%). Најмањи проценат од укупног броја лечених, на нивоу Браничевског округа, припада категорији становништва од 7 до 18 година (4,72%).

Према основном разлогу хоспитализације, резултати анализе показују да је у 2025. години, највећи број лица на територији Браничевског округа био хоспитализован због Болести система крвотока (15,3%), Болести система за варење (13,51%), Болести система за дисање (11,36%), Тумори (8,25%) и Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (6,64%) (графикон 28).

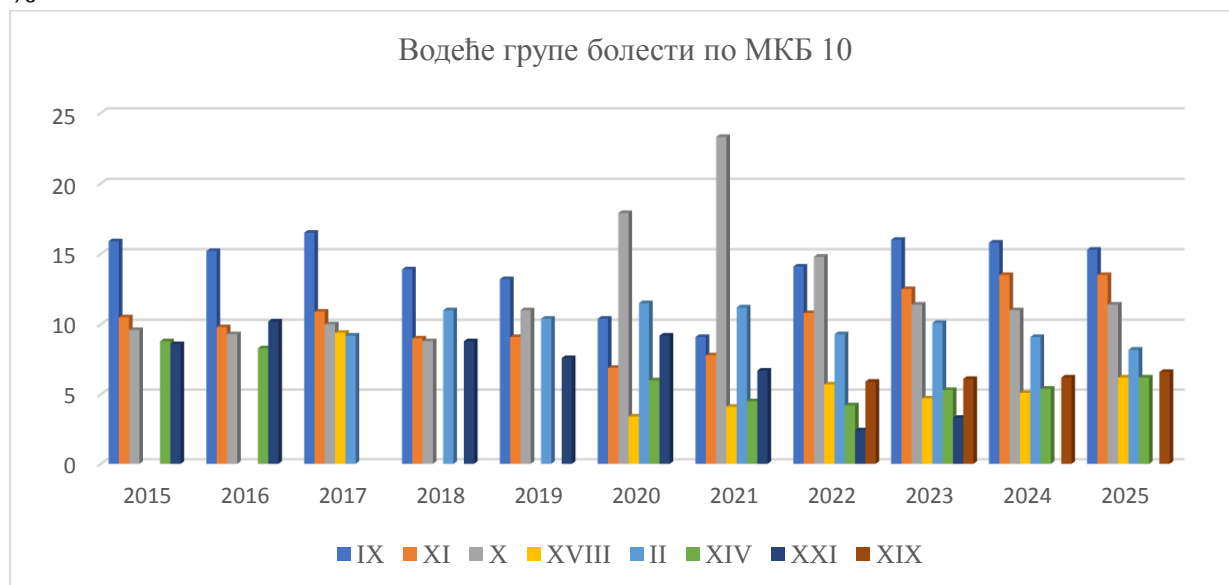
Графикон 28. Најчешћи разлози хоспитализације на територији Браничевског округа по МКБ 10 у 2025. години

У посматраном периоду од 2015-2025. година, Болести система крвотока биле су водеће све до 2019. године. Од 2020. до 2022. године, дошло до значајног пораста Болести система за дисање и оне преузимају водеће место. У последње три године (2023., 2024. и 2025.), поново Болести система крвотока се враћају на прво место, а високо друго место заузимају Болести система за варење. Забрињава чињеница да су се, као и претходне две године, у првих пет група болести нашле Тумори и Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (графикон 29).

Графикон 29. Учешће водећих група болести у болничком морбидитету општих болница на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

%

Према подацима приказаним у табели 16, у 2025. години, најчешћи узрок хоспитализације у Општој болници Пожаревац биле су Болести система крвотока а у Општој болници Петровац на Млави биле су Болести система за дисање.

Табела 16. Приказ водећих група болести у болницама Браничевског округа у 2025. години

Ред бр.	ОКРУГ	ОПШТА БОЛНИЦА	ГРУПА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10	БРОЈ ХОСПИТАЛ.	%ОД УКУП. БРОЈА ЛЕЧЕНИХ
1.	Браничевски	ПОЖАРЕВАЦ	IX	1592	14,47
			XI	1481	13,46
			II	1010	9,18
			XIX	847	7,70
			X	839	7,63
		ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ	X	730	25,95
			IX	521	18,52
			XI	385	13,69
			III	172	6,11
			XIV	153	5,44

Најчешће утврђене дијагнозе, као основни разлог болничког лечења, у општим болницама Браничевског округа приказане су у табели број 17. Ако се искључи разлог хоспитализације због порођаја (Partus spontaneus capite i Partus sectione caesarea selectivus), као и боравк у здравственој установи ради одређених третмана и здравствене заштите и због недовољно дефинисаних стања и симптома, у Општој болници Пожаревац најчешћи разлози хоспитализације били су: Смањена количина воде и запремине крви у организму и Друга

примарна дегенеративна обољења кука а у Општој болници Петровац на Млави: Запаљење плућа, неозначено и Хронична опструктивна болест плућа са акутним погоршањем, неозначена (табела 17.).

Табела 17. Приказ водећих дијагноза болести које су лечене у општим болницама Браничевског округа 2025. године

Ранг	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА ПОЖАРЕВАЦ			ОПШТА БОЛНИЦА ПЕТРОВАЦ		
	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лече них	Дијагнозе лечених лица	Број	% од укупног бр.лече них
1.	Dehydratio et hypovolaemia (E86)	246	2,24	Pneumonia, non specificata (J18.9)	176	6,26
2.	Coxarthrosis primaria alia (M16.1)	205	1,86	Morbus pulmonis obstructivus chronicus cum exacerbatione acuta, non specificatus (J44.1)	164	5,83
3.	Calculus vesicae feleae (K80.2)	183	1,66	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	93	3,31
4.	Infarctus cerebri propter trombosim arteriae cerebri (I63.3)	166	1,51	Insufficiencia cordis congestiva (I50.0)	84	2,99
5.	Glaucoma suspectum (H40.0)	152	1,38	Agranulocytosis (D70)	67	2,38

Посматрајући IX групу по МКБ-10, односно Болести система крвотока, као водеће групе у укупном броју стационарно лечених лица на територији Браничевског округа која је водећа и у Општој болници Пожаревац, док је у Општој болници Петровац на Млави водећа група Болести система за дисање, приказали смо најчешће дијагнозе за поменуте групе болести (табела 18.).

Табела 18. Приказ најчешћих дијагноза водећих група болести по МКБ-10 у општим болницама Браничевског округа у 2025. години

Ранг	БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ					
	ОПШТА БОЛНИЦА ПОЖАРЕВАЦ			ОПШТА БОЛНИЦА ПЕТРОВАЦ		
	Најчешће дијагнозе IX групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из IX групе	Најчешће дијагнозе X групе по МКБ 10 класификацији (водећа група)	Бр.	% од укупног броја лечених из X групе
1.	Infarctus cerebri propter trombosim arteriae cerebri (I63.3)	166	10,43	Pneumonia, non specificata (J18.9)	176	24,11
2.	Fibrillatio atriorum et fluctuatio atriorum (I48)	125	7,85	Morbus pulmonis obstructivus chronicus cum exacerbatione acuta, non specificatus (J44.1)	164	22,47
3.	Insufficiencia cordis congestiva (I50.0)	118	7,41	Bronchopneumonia, non specificata (J18.0)	52	7,12
4.	Infarctus myocardii subendocardialis acutus (I21.4)	95	5,97	Insufficiencia respiratoria acuta (J96.0)	40	5,48
5.	Angina pectoris non stabilis (I20.0)	91	5,72	Pneumoniae interstitiales cum fibrosi, aliae (J84.1)	32	4,38

На основу овако приказаних дијагноза, водећих група по МКБ-10, може се рећи да је у 2025. години, у Општој болници Пожаревац највећи број лечених болесника био са Инфарктом мозга због тромбозе артерија мозга и Треперење преткомора и лепршање преткомора а у Општој болници Петровац на Млави највећи број лечених болесника био са Запаљењем плућа, неозначено и Хроничном опструктивном болести плућа са акутним погоршањем, неозначена.

3.4. Морталитет

На територији Браничевског округа посматрани су: општа стопа морталитета, специфична стопа морталитета по полу лица од 20 до 49 година, специфична стопа морталитета болести система крвотока, тумора, COVIDA 19, стопа морталитета одојчади, стопа матерналног морталитета, стопа морталитета деце од једне до навршене четврте године живота, стопа смртности деце до пет година живота и пропорционални морталитет деце до пет година живота (табела 19).

Табела 19. Показатељи „негативног” здравља на територији Браничевског округа у 2025. години

ОПШТИНА	Општа стопа морталитета *	Спец. стопа морт. М 20-49 год. Живота *	Спец. стопа морт. Ж 20-49 год. Живота *	Спец. стопа морт. Бол. сист. Крвотока **	Спец. стопа морт. Тумора **	Спец. стопа морт. Covid-19**	Стопа матер. нал. морталитета **	Стопа морт. Одојчади *	Стопа морт. деце од 1 до навршене 4. године живота *	Стопа морт. деце до 5 године живота *	Пропорционални морт. деце до 5 година живота ***
Велико Градиште	18,46	3,92	0,45	969,77	347,78	6,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Голубац	19,63	3,10	1,12	1053,47	335,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Жабари	19,81	1,96	3,17	1305,39	274,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Жагубица	21,68	2,08	0,00	1423,64	377,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кучево	22,25	2,28	1,35	1372,57	358,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Мало Црниће	17,77	3,26	2,48	1075,39	292,23	11,69	0,00	0,00	5,56	19,61	0,66
Петровац	20,72	3,09	0,79	1168,79	358,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Пожаревац	14,59	2,94	1,08	676,15	319,58	0,00	0,00	1,68	0,40	3,36	0,20
Браничевски округ	17,66	2,94	1,12	957,54	331,74	1,32	0,00	0,91	0,43	2,72	0,11

*Стопа на 1000

**Стопа на 100000

***% на 100

Анализа морталитета за 2025. годину на територији Браничевског округа је показала да просечно трајање живота на поменутој територији износи 74,4 година. Укупан број умрлих у 2025. години, на територији Браничевског округа износи 2673 лица.

У периоду од 2015. до 2025. године, специфична стопа морталитета за мушкарце узраста 20-49 година била је највећа 2020., 2021. и 2025. године, док је специфична стопа умирања код жена исте старосне доби била највећа 2021. године.

У поређењу са претходном годином (2024), у 2025. години, специфична стопа морталитета је повећана код мушкараца док је код жена незнатно смањена (графикон број 30).

Графикон 30. Специфична стопа морталитета узраста 20-49 година оба пола на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

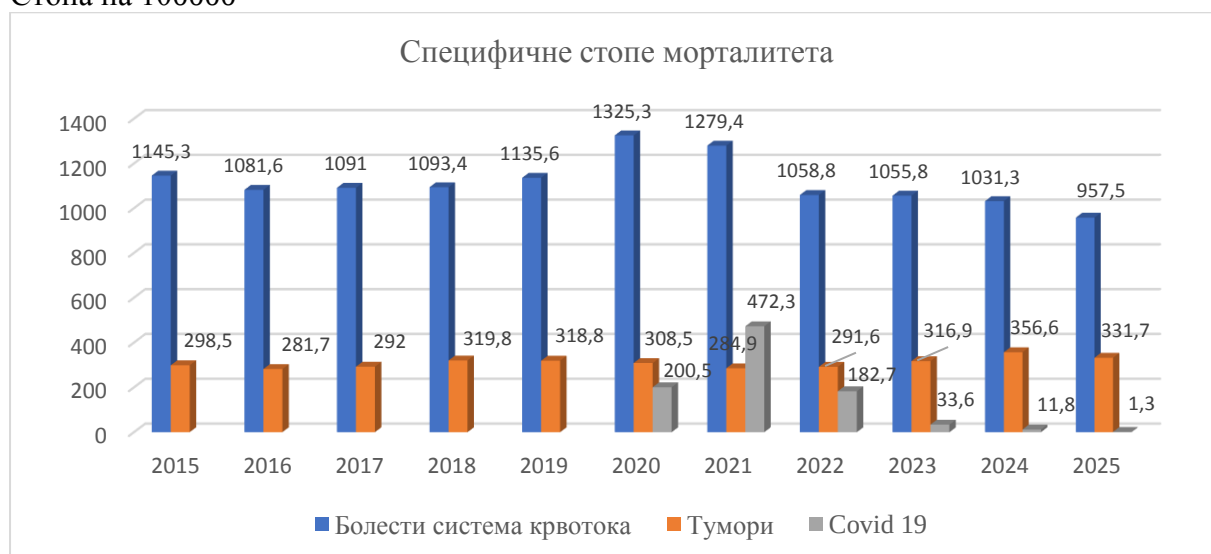
Стопа на 1000

Специфичне стопе морталитета од болести система крвотока и тумора у посматраном једнаестогодишњем периоду се одржавају на високом нивоу, а од 2020. до 2022. године била је и висока специфична стопа морталитета од болести COVID-19 (графикон бр 31).

Графикон 31. Специфична стопа морталитета изабраних група болести на територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године

Стопа на 100000

Од узрасно-специфичних стопа смртности, као што смо напоменули анализирани су стопа смртности одојчади, стопа смртности деце узраста испод 5 година живота и узраста од 1-4 године живота. На територији Браничевског округа у периоду од 2015-2025. године,

стопа смртности деце до 5 година живота је била највећа 2017. и 2023. године. У поређењу са претходном годином (2024), стопа смртности деце до 5 године живота у 2025. години је значајно смањена, док је стопа смртности деце од 1 до навршене 4. године живота, у порасту (графикон број 32 и 33).

Графикон 32. Стопа смртности деце до 5. године живота на територији Браничевског округа у периоду 2015-2025. година

Стопа на 1000

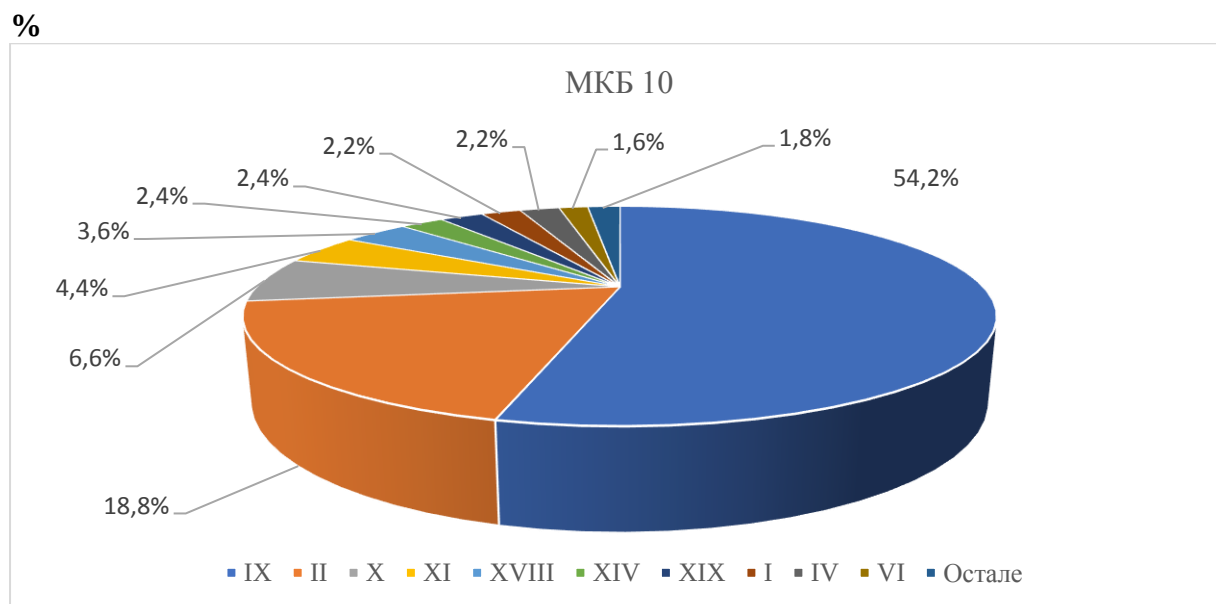
Графикон 33. Стопа смртности деце од 1 до навршене 4. године живота на територији Браничевског округа у периоду 2015-2025. година

Стопа на 1000

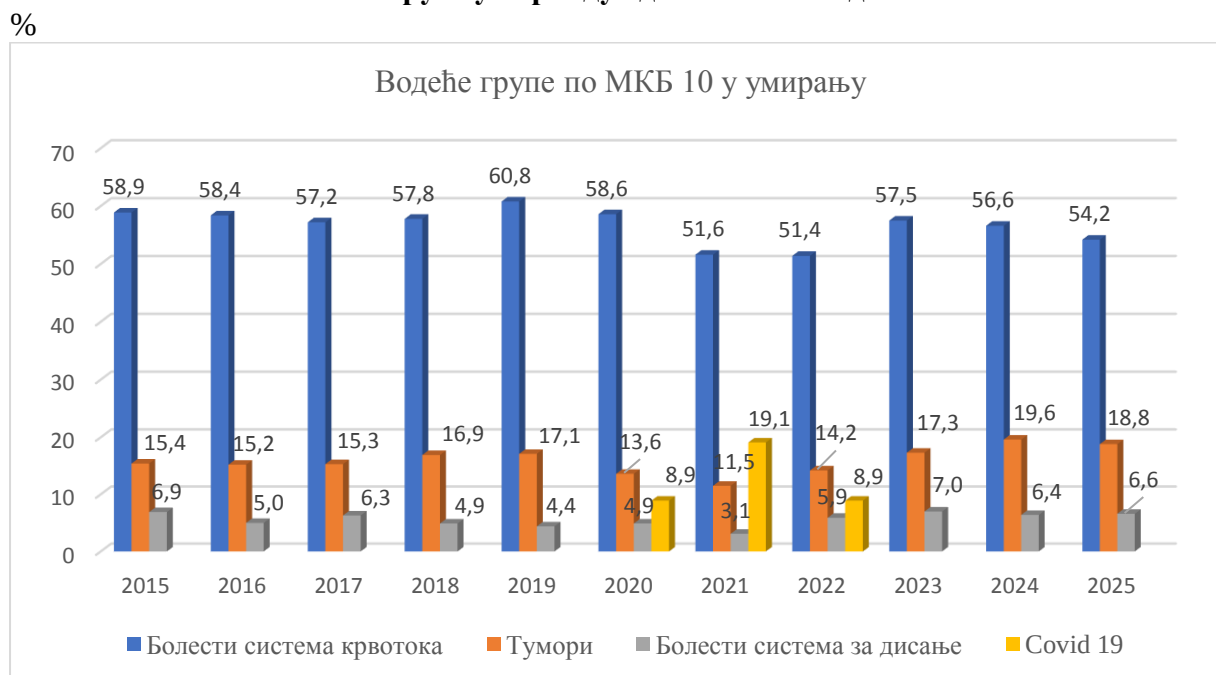
Према узроку смрти по МКБ-10, у 2025. години, на територији Браничевског округа, највећи број лица је умро од: Болести система крвотока (1449 лица или 54,21%), Тумора (502 лица или 18,78%) и Болести система за дисање (175 лица или 6,55%) (графикон бр. 34).

**Графикон 34. Водећи узроци смрти по МКБ-10 на територији Браничевског округа
2025. године**

У периоду од 2015. до 2025. године, на територији Браничевског округа убедљиво водеће место у умирању становништва заузимају Болести система крвотока и Тумори (графикон број 35).

**Графикон 35. Учешће водећих група болести у умирању на територији Браничевског
округа у периоду од 2015-2025. године**

IV СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА 2025. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ

4.1 Спречавање и сузбијање болести

На територији Браничевског округа у току 2025. године спроведене су мере примарне превенције у циљу очувања здравља и спречавања и сузбијања обољења. Мере спречавања и сузбијања обољења, односно мере специфичне превенције се спроводе као: вакцинација, дезинфекција, дезинсекција и асанација.

4.1.1. Вакцинација

Вакцинација је веома специфична мера превенције јер штити само вакцинисане особе од обољења против којих су вакцинисане. На територији Браничевског округа у 2025. години спроведена је имунизација према Календару обавезне имунизације у Републици Србији против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, великог кашља, обољења изазваних *Haemophilus influenzae*, обољења изазваних стрептококусом пнеумоније, Хепатитиса Б, морбила, рубеле и паротитиса (табела 20).

Табела 20. Приказ спроведене имунизације према Календару обавезне имунизације на територији Браничевског округа у 2025. години

Ред. број	ВАКЦИНА		Број планираних	Број вакцинисаних	%
1.	BCG-против туберкулозе	Број вакцинисаних	1029	1020	99,13
2.	DTaP-IPV-Hib-против дифтерије, тетануса, великог кашља; против дечје парализе; против обољења које изазива хемофилус инфлуенце тиб б	Број вакцинисаних	1076	950	88,29
		Ревакцинација у 2. години	1092	917	83,97
2.1	TdaP (DTaP)- против дифтерије, тетануса и великог кашља	Ревакцинација DTaP у 7. години* (Tetraxim vakcina)	1210	1089	90,00
2.2	TdaP (DT pro adultis) – против дифтерије и тетануса	Ревакцинација ДТ у 14. години	1357	1225	90,27
2.3	(IPV)-против дечје парализе	Ревакцинација у 7. години* (Tetraxim vakcina)	1210	1089	90,00
3.	PCV-против обољења изазваних стрептококусом пнеумоније (Пнеумококна коњугована вакцина)	Број вакцинисаних вакцином пнеумококна коњугована са 2 дозе	1075	911	84,74
		Ревакцинација пнеумококном коњугованом вакцином (Synflorix) у 2. години	1092	899	82,33
4.	НВ-против Хепатитиса Б	Вакцинација у 1. год. (са 3 дозе)	1075	1000	93,02
		Вакцинација-пропуштена годишта (са 3 дозе)	0	17	0,00
5.	MMR-против малих богиња, заушки и рубеле	Број вакцинисаних у 2. год.	1102	811	73,59
		Ревакцинација у 7. год.	1210	1050	86,78
		пропуштена годишта	0	133	0,00

*Ревакцинација Tetraxim vakcinom у 7. години (Difterija, Tetanus, Pertusis и IPV-инактивисана полио вакцина)

Према приказаним подацима о спроведеној имунизацији у 2025. години, на територији Браничевског округа, можемо рећи да су вакцинације као и ревакцинације спроведене у нешто мањем обиму у односу на план.

Слабији обухват деце вакцинацијом у општинама Браничевског округа је резултат, већ познатих разлога (миграција становништва, неодржавање деце из маргиналних популација, нередовно одржавање на више позива у систему континуиране вакцинације, одлагање вакцинације више месеци „док дете прохода и проговори“, као и неколико случајева где су родитељи одбили да вакцинишу дете).

Овај пад обухвата имунизацијом је последица „инфодемиче“ и повећаног противљења вакцинама у јавности. Број невакцинисане и осетљиве деце се повећава током неколико последњих година до нивоа који представља увећан ризик за ширење болести које се могу спречити вакцинама и као резултат тога долази до епидемија.

У оквиру Програма имунизације лица по клиничким и епидемиолошким индикацијама, а према подацима о спровођењу имунизације против грипа у сезони 2025/2026. године, вакцинисано је у Браничевском округу укупно 5899 лица (од 6 месеци до 4 године 2 лица; од 5-19 година 42 лица; од 20-64 године 1401 лице и 65 и више година 4454 лица).

У оквиру Програма обавезне имунизације по експозицији, а према подацима о спроведеној имунизацији против тетануса на територији Браничевског округа у 2025. години, повређено је 6851 лице, апликовано је укупно 9078 доза ТТ вакцина а 3590 лица су примили хумани тетанусни имуноглобулин (ХТИг). Од укупног броја повређених (6851), три дозе ТТ вакцине и ХТИг примило је укупно 1305 лица (нису вакцинисани, непотпуно вакцинисани или нису имали доказе о вакцинацији), једну дозу ТТ вакцине и ХТИг примило је 2830 лица (потпуно вакцинисани односно ревакцинисани али је прошло више од 10 година од последње примљене дозе вакцине).

Према подацима о спроведеној имунизацији против беснила на територији Браничевског округа у 2025. години, озлеђено је 400 лица, а вакцинисано је укупно 9 лица. Према подацима о спроведеној имунизацији против Хепатитиса Б на територији Браничевског округа у 2025. години вакцинисано је: 7 изложених лица (полни партнери HbsAg+ 2 и лица која су имала акцидент са инфективним материјалом 5), 42 лица која у посебном ризику (дијализа 41, инсулин зависни дијабетичари 1) и 29 здравствених радника.

V СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА 2025. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У току 2025. године, од стране Одељења хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац и територијалних ХЕ служби, вршен је хигијенско-санитарни надзор водних објеката, као и контрола хигијенске исправности воде за пиће и то, према Програму заштите од заразних болести и према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, на територији свих општина Браничевског округа.

У току 2025. године, Одељење хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, повремено је са Републичком санитарном инспекцијом вршило хигијенско-санитарни надзор објеката: школе, вртићи, здравствене установе.

На територији Браничевског округа постоји **8 централних градских водовода, 51 сеоски водовод и 89 јавних водних објеката** за локално снабдевање водом који су под сталном контролом/надзором Завода за јавно здравље Пожаревац. Поред наведених објеката постоје и појединачни или индивидуални бунари који се контролишу на захтев њихових власника.

У току 2025. године, код свих **8 централних градских водовода** спроведена је редовна дезинфекција, као и редовно испитивање хигијенске исправности воде за пиће код свих 8 поменутих објеката. У оквиру поменутог испитивања у 2025. години, узето је укупно 1540 узорак на бактериолошки преглед. Неисправних узорака није било.

У току 2025. године у оквиру испитивања хигијенске исправности воде за пиће из градских водовода Браничевског округа, прегледано је 1540 узорака на физичко-хемијску исправност, од којих је 17 узорака (1,10%) било неисправно. Физичко-хемијску неисправност имали су: градски водовод у Жабарима (12 узорака), градски водовод у Пожаревцу (3 узорака) и градски водовод у Костолцу (2 узорака). Разлог физичко-хемијске неисправности била су: мирис, мутноћа, повећана концентрација нитрата (NO_3) и повећана концентрација мангана. Повећана концентрација нитрата била је код 12 узетих узорака воде за пиће из градских водовода и сви су били из градског водовода Жабари.

На територији Браничевског округа, који броји укупно 189 села, постоји укупно **51 сеоски водовод**, од којих 38 имају легалног власника (ЈКП), 2 сеоска водовода су са нелегалним власником (месне заједнице, групе грађана и др.) и 11 немају власника. У 2025. години, редовна дезинфекција спроведено је код 41 а повремена дезинфекција код 10 сеоских водовода, док је редовно испитивање хигијенске исправности воде спроведено је код свих 51 сеоских водовода. У оквиру поменутог испитивања у 2025. години, на бактериолошки преглед узето је укупно 789 узорака, од којих је 101 узорак (12,80%) било неисправно. Разлог микробиолошке неисправности биле су: аеробне мезофилне бактерије, укупне колиформне бактерије, колиформне бактерије фекалног перекла, протеус, стрептококе фекалног порекла и псеудомонас (*Pseudomonas aeruginosa*). На физичко-хемијски преглед узето је укупно 789 узорака, од којих је 88 узорака (11,15%) било неисправно због: мириса, мутноће, повећане концентрације амонијака, повећане концентрације нитрата (NO_3), повећана концентрација гвожђа (Fe) и повећана концентрација мангана (Mn). Повећана концентрација нитрата била је код укупно 48 узетих узорака воде за пиће из сеоских водовода, од тога код 18 узорака у Великом Градишту, 16 узорака у Жабарима, 13 узорака у Кучеву и 1 узорак у Пожаревцу.

На територији Браничевског округа у току 2025. године, редовно испитивање хигијенске исправности воде вршено је код свих **89 јавних водних објеката**, и сви припадају унапређеном типу изворишта (бушени бунар, заштићени извор, заштићени копани бунар). У оквиру поменутог испитивања у 2025. години, на бактериолошки преглед узето је укупно 652 узорка, од којих је 116 (17,79%) било неисправно. Разлог микробиолошке неисправности биле су: аеробне мезофилне бактерије, укупне колиформне бактерије, колиформне бактерије фекалног перекла, протеус, псеудомонас (*Pseudomonas aeruginosa*) и сулфиторедукујуће кластридије. На физичко-хемијски преглед узето је укупно 628 узорака, од којих је 102 узорка (16,24%) било неисправно због: мириса, мутноће, неодговарајуће рН вредности, повећане концентрације амонијака, повећане концентрације нитрита (NO_2) и повећане концентрације нитрата (NO_3). Повећана концентрација нитрата била је код укупно 96 узетих узорака воде за пиће из јавних водних објеката, од тога код 26 узорака у Жабарима, 34 узорака у Кучеву, 6 узорака у Петровцу на Млави и 30 узорака у Пожаревцу.

Према годишњем извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Браничевског округа, постоје **7 градске депонија смећа**, али још увек све имају хигијенско-санитарне недостатке, самим тим угрожавају околну земљиште, подземне воде и ваздух. Капацитети неких депонија су већ попуњени, а решења се траже у отварању регионалних депонија. **Сеоске депоније смећа** су практично бројна сметлишта ван села, а има и одлагања смећа у водотоке и лагеровања у двориштима.

У оквиру **диспозиције отпадних вода** на територији Браничевског округа, у току 2025. године, од укупно 16 индустријских канализација и 27 отпадних вода које се испуштају у друге реципијенте (пропусне јаме, површинска вода, на слободну површину...), а које су контролисане у 2025. години, само код 13 индустријских и 1 санитарне је вршено

пречишћавање отпадних вода. Да би се заштитиле и површинске и подземне воде, неопходно је у свим општинама даље унапређење и што пре изградња нових система за пречишћавање комуналних отпадних вода.

У току 2025. године, Одељење хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, повремено је са Републичком санитарном инспекцијом вршило хигијенско-санитарни надзор објеката (вртићи, школе, здравствене установе).

На територији Браничевског округа у 75 објеката за друштвену исхрану (предшколске, школске, интернатске, студентске, радничке и болничке кухиње) извршено је 229 надзора. У овим објектима узорковано и прегледано је укупно 3705 брисева, од којих је 29 (0,78%) било неисправно, узето је и 761 узорак намирница, од којих је 2 (0,26%) било микробиолошки неисправно (*Salmonella* spp., *Enterobacteriae*).

На територији Браничевског округа у току 2025. године, спроведено је 42 надзора у објектима за боравак деце и омладине у којима је снабдевање водом, санитација и уређаји за прање руку задовољавају основни ниво. У поменутим објектима узето је 345 узорака воде на бактериолошки преглед, од којих је 182 (52,75%) било бактериолошки неисправно (аеробне мезофилне бактерије, укупне колиформне бактерије, колиформне бактерије фекалног перекла, протеус, псеудомонас (*Pseudomonas aeruginosa*) и сулфиторедукујуће клостридије). На физичко-хемијски преглед воде узето је 306 узорака вод, од којих је 148 (48,37%) било неисправно (мириса, мутноће, неодговарајуће рН вредности, повећане концентрације амонијака, повећане концентрације нитрита (NO_2) и повећане концентрације нитрата (NO_3)).

У току 2025. године, у две опште болнице на територији Браничевског округа узето је по 36 узорака воде на бактериолошки и физичко-хемијски преглед, као и 234 брисева на најосетљивијим одељењима у циљу спречавања болничких инфекција, ради оцене степена чистоће, дезинфекције и стерилизације, и сви су били исправни.

Хигијенска ситуација на подручју Браничевског округа може се ценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и микробиолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и микробиолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

VI ЗАКЉУЧАК

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа за 2025. годину, спроведена је на основу података демографске и здравствене статистике. На основу добијених резултата може се закључити:

1. Према Процени становништва Републичког завода за статистику Републике Србије од 30.06.2025. године, на територији Браничевског округа живи укупно 151.325 становника. Удео становника са 65 и више година износи 42.430 у укупном броју становника или 28,04%; што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10%).

2. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2025. годину, на територији Браничевског округа бележи се ниска стопа наталитета од 7,30/1000 (мање од 15/1000), док је стопа општег морталитета висока и износи 17,66‰.

3. Стопа природног прираштаја у 2025. години на територији Браничевског округа је веома ниска (-10,37%), са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено чак -17,58% у Кучеву; -16,39% у Жагубици; -15,23% у Жабарима, -13,94 у Петровцу на Млави; -13,57 у Голубцу; -11,81% у Малом Црнићу; -11,04% у Великом Градишту; и -5,78% у Пожаревцу.

4. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу Браничевског округа (151.325 лица) и броја регистрованих обољења у оквиру примарне здравствене заштите у 2025. години (укупно 319.445 обољења, односно збир регистрованих обољења у службама зз предшколске и школске деце, одраслих, жена и стоматологије), може се закључити да у просеку на једног становника долази по 2,1 обољење.

5. Водеће групе болести по МКБ 10, за лица лечена на примарном нивоу здравствене заштите, на територији Браничевског округа у 2025. години, као и претходне године, биле су Болести система за дисање; Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази и Болести система крвотока.

6. Према броју пријављених заразних болести у 2025. години, на територији Браничевског округа, водеће место заузимају: непотврђена обољења грипа, грип сезонски сојеви, грип зоонотски и пандемијски сојеви, док на четвртм месту налази болест Ковид-19 са значајним падом у односу на претходне године.

7. Према подацима приказаним као збир приспелих пријава / одјава хроничних незаразних обољења и констатованих дијагноза са Потврда о смрти лица која су боловала од истих у 2025. години, на територији Браничевског округа, најчешће регистрована хронична незаразна обољења била су: малигне болести, шећерна болест и акутни коронарни синдром.

8. У 2025. години болничко лечење највише су користила лица са 65 и више година (6805 лица или 49,26% од укупног броја болнички лечених) а основни разлог хоспитализације у болницама Браничевског округа биле су: Болести система крвотока (15,3%), Болести система за варење (13,51%) и Болести система за дисање (11,36%).

9. Апсентизам и инвалидност су проблеми са којима се суочавају све општине Браничевског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва округа. На територији посматраног округа, у 2025. години, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад износила је 59,73 на 100 запослених радника.

10. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику у 2025. години, водећи узроци умирања на територији Браничевског округа биле су: Болести система крвотока, Тумори и Болести система за дисање. Просечно трајање живота на територији посматраног округа у 2025. години било је 74,4 година.

11. Код деце предшколског и школског узраста на територији Браничевског округа у 2025. години најучесталије су биле Болести система за дисање и то Акутно запаљење ждрела и крајника и Инфекције горњих респираторних путева неспецифичне локализације. Забрињава чињеница што је одређен број предшколске и школске деце посматраног округа био у 2025. години, лечен без јасно постављене дијагнозе (високо 2. место заузимају Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази). Систематским прегледима школске деце и омладине утврђен је велики број деформитета стопала, лошег телесног држања и лоше телесне ухрањености.

12. Код одраслог становништва у оквиру служби опште медицине и медицине рада, у 2025. години, водеће групе болести биле су: Болести система крвотока, Болести система за дисање и Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива. Најчешће регистроване дијагнозе у службама опште медицине и медицине рада посматраног округа биле су: висок крвни притисак, остали симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази, друга обољења кичме и друге одређене, неодређене и вишеструке повреде.

13. У служби здравствене заштите жена, домова здравља Браничевског округа, у 2025. години, најчесталије су биле Болести мокраћно-полног система и то запаљење грлића материце, болести дојке и недефинисана запаљења органа мале карлице.

14. Најчешће дијагнозе у стоматолошкој здравственој заштити Браничевског округа у 2025. години, као и претходних година, биле су: болести сржи зуба и ткива око врха зуба, зубни каријес као највећи проблем свих добних група, и недефинисане болести зуба и потпорног ткива.

15. У 2025. години на територији Браничевског округа планирани обим спроведене имунизације према Календару обавезне имунизације против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, великог кашља, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б, обољења изазваних *Haemophilus influenzae* и обољења изазваних стрептококусом пнеумоније) реализован је у нешто мањем обиму у односу на план. Слабији обухват деце вакцинацијом у општинама Браничевског округа је резултат, поред већ познатих разлога (миграција становништва, неодржавање деце из маргиналних популација, нередовно одржавање на више позива у систему континуиране вакцинације, одлагање вакцинације више месеци „док дете прохода и проговори“, као и неколико случајева где су родитељи одбили да вакцинишу дете), али и резултат „инфодемије“ и повећаног противљења вакцинама у јавности.

16. Хигијенска ситуација на подручју Браничевског округа може се ценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и микробиолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и микробиолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

VII ПРЕДЛОГ МЕРА

Анализа здравственог стања становништва Браничевског округа омогућила нам је да препознамо неке од проблема везаних за здравље и да дефинишемо основне закључке на основу којих можемо дати предлоге у циљу њиховог решавања и самим тим унапређењу здравља становништва посматраног округа.

Будући да нам становништво припада старој популацији и да је стопа наталитета ниска а општег морталитета висока, као и да је стопа природног прираштаја са негативним вредностима у свим општинама, крајње је време да се нешто конкретно предузме на нивоу сваке локалне заједнице. У циљу лакше одлуке за рађање и самим тим повећање наталитета потребно је материјално подржати и охрабрити све младе људе да такве одлуке доносе без страха за своју будућност.

Превенција кардиоваскуларних болести и тумора, као најчешћих узрока хоспитализације и смртности, интензивирањем националних скрининг програма и већим обухватом циљних популација на организовани скрининг рака дојке, рака грлића материце и рака дебелог црева.

На нивоу сваке локалне заједнице неопходно је створити „околину која води здрављу”, односно покренути све оне факторе који воде до здравља и где је здрав избор доступан и једноставан. Један од тих фактора јесте и васпитање за здравље, односно повећање нивоа знања о здрављу код сваког појединца као предуслов за преузимање одговорности за сопствено здравље и здравље својих најближих. Будући да је повишен крвни притисак водећа појединачна дијагноза код одраслих, потребно је оранизовати редовне превентивне прегледе и могућности контроле крвног притиска код одраслих и радно активног становништва, без заказивања кроз организоване „Акције за здравље” у заједници.

Заштита и унапређење здравља деце и омладине, увођењем обавезних програма вежби јачања мускулатуре и корективне гимнастике у школама у оквиру редовне наставе физичког васпитања, пошто систематски прегледи код основаца и средњошколаца показују висок проценат деформација стопала, лошег телесног држања и лоше телесне ухрањености. Неопходно је оспособљавање и враћање стоматолошких амбуланти у предшколске установе и основне школе у којима би се спроводили обавезни превентивни прегледи и локална апликација флуорида код предшколске и школске деце, будући да каријес и болести сржи зуба чине преко 50% дијагноза у стоматологији.

Одговор на старење популације и палијативно збрињавање, јачањем служби кућног лечења и неге у оквиру примарне здравствене заштите, како би се смањило притисак на болничке постеље Опште болнице Пожаревац и Петровац на Млави.

Неопходно је обезбедити кадар за оптимални рад служби и јачање капацитета здравствених установа како на примарном тако и секундарном нивоу здравствене заштите у складу са реалним потребама становништва.

Оптимизација болничког сектора применом конкретних мера, пре свега побољшање искоришћености и повећање ефикасности рада стационарних установа, обезбеђивањем одрживе поделе рада међу здравственим установама, што значи да се највећи део, око 80% здравствених потреба и захтева за здравственом заштитом задовољи на примарном нивоу а осталих 20% потреба и захтева на секундарном, односно на терцијарном нивоу здравствене заштите.

Корекцијом дефинисаних проблема као и поштовање спровођења Правилника о показатељима квалитета здравствене заштите у свим здравственим установама очекујемо побољшање здравствене заштите целокупног становништва, смањење оболевања и умирања од превентабилних болести као и унапређење квалитета живота сваког појединца и економски просперитет нашег друштва у целини.

др мед. Цвија Стојановић
 Специјалиста социјалне медицине

Помоћник директора
др мед. Дајана Миљковић
 Центар за промоцију здравља
 анализу, планирање,
 организацију здравствене заштите,
 информатику и биостатистику у здравству

В.Д. ДИРЕКТОР
 Завода за јавно здравље
 Пожаревац
др мед. Ана Јовановић